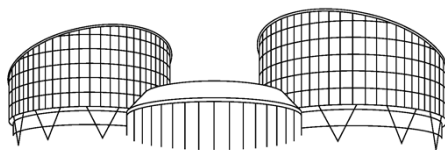


This document has been translated and revised with the financial assistance of the Council of Europe. The [European Institute of Romania](#) is solely responsible for this translation.

Acest document a fost tradus și revizuit cu asistența financiară a Consiliului Europei. [Institutul European din România](#) este singurul responsabil pentru această traducere.



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

MAREA CAMERĂ

CAUZA HASANOV ȘI RAHMANOV ÎMPOTRIVA RUSIEI

(Cererile nr. 28749/18 și 49975/15)

HOTĂRÂRE

Art. 3 • Extrădare • Inexistența unui risc individual real de rele tratamente în cazul extrădării unor etnici uzbeki în Republica Kîrgîză • Evaluare *ex nunc* în trei etape a riscului în raport cu situația în țara de destinație, în general și în ceea ce privește grupul în cauză, precum și a circumstanțelor personale • Principiul *ex nunc* constituie o garanție atunci când s-a scurs un timp semnificativ între hotărârile interne și examinarea de către Curte a unui capăt de cerere formulat în temeiul art. 3 • Evaluarea riscurilor care este în esență faptică și care poate fi revizuită de Curte având în vedere evoluția circumstanțelor • Situația generală actuală din Republica Kîrgîză nu justifică interzicerea totală a extrădărilor • Inexistența unei baze pentru a concluziona că etnicii uzbeki constituie un grup încă expus în mod sistematic relelor tratamente • Circumstanțele personale ale reclamantilor examinate corespunzător de instanțele naționale

STRASBOURG

29 aprilie 2022

Hotărârea este definitivă, dar poate suferi modificări de formă.

În cauza Hasanov și Rahmanov împotriva Rusiei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, reunită în Marea Camera compusă din:

Robert Spano, *președinte*,
Jon Fridrik Kjølbro,
Síofra O’Leary,
Yonko Grozev,
Ksenija Turković,
Ganna Yudkivska,
Aleš Pejchal,
Faris Vehabović,
Dmitri Dedov,
Carlo Ranzoni,
Pauliine Koskelo,
Tim Eicke,
Lətif Hüseynov,
Lado Chanturia,
Raffaele Sabato,
Anja Seibert-Fohr,
Ana Maria Guerra Martins, *judecători*,

și Johan Callewaert, *grefier adjunct al Marii Camere*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 20 ianuarie 2021 și 9 februarie 2022,

pronunță prezenta hotărâre, adoptată la cea din urmă dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află două cereri (nr. 28492/15 și nr. 49975/15) îndreptate împotriva Federației Ruse, prin care doi resortisanți kirgîzi, domnul Turdivai Urumbaievici Hasanov și domnul Șavkatbek Salijanovici Rahmanov („reclamanții”) au sesizat Curtea la 15 iunie și, respectiv, 11 octombrie 2015, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”). După ce inițial au fost desemnați prin inițialele T.K. și S.R. în procedura în fața Camerei din cadrul Secției a treia, reclamanții au solicitat ulterior dezvăluirea numelui lor și renunțarea la anonimatul și confidențialitatea acordate anterior în temeiul art. 33 și art. 47 § 4 din Regulamentul de procedură al Curții.

2. Reclamanții au fost reprezentați de doamna N. Iermolaieva, domnul K. Jarinov, doamna D. Trenina și doamna E. Davidian, avocați în Moscova. Guvernul rus („Guvernul”) a fost inițial reprezentat de domnii G. Matiușkin și M. Galperin, foști reprezentanți ai Federației Ruse la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, iar ulterior de succesorul acestora în funcție, domnul M. Vinogradov.

3. Reclamanții, invocând art. 3 din Convenție, au susținut că ar fi expuși unui risc real de a fi supuși unor rele tratamente din cauza originii lor etnice uzebece în cazul extrădării lor în Republica Kîrgîză.

4. La 16 iunie și, respectiv, 12 octombrie 2015, Curtea a indicat guvernului pârât, în temeiul art. 39 din Regulament, că reclamanții nu ar trebui să fie extrădați sau expulzați nevoluntar din Rusia în Republica Kîrgîză sau în altă țară pe durata procedurii în fața Curții. S-a decis, de asemenea, să se acorde prioritate acestor cauze în temeiul art. 41 din Regulament.

5. Cererile au fost repartizate Secției a treia a Curții (art. 52 § 1 din Regulament). La 16 iunie 2015 și, respectiv, 10 martie 2016, Guvernului i s-au comunicat sus-menționatele capete de cerere formulate în temeiul art. 3 din Convenție.

6. La 15 octombrie 2019, o cameră din cadrul Secției a treia, compusă din Paul Lemmens, președinte, Helen Keller, Dmitri Dedov, Alena Poláčková, María Elósegui, Gilberto Felici și Erik Wennerström, judecători, precum și Stephen Phillips, grefier de secție, a pronunțat o hotărâre. Camera, în unanimitate, a conexas cele două cereri, le-a declarat admisibile și a hotărât, cu cinci voturi la două, că nu va fi încălcat art. 3 din Convenție în cazul extrădării reclamanților în Republica Kîrgîză. La hotărâre s-au anexat două opinii separate, ale judecătorilor Keller și Elósegui.

7. Prin scrisoarea din 7 februarie 2020, reclamanții au solicitat retrimiteră cauzei în fața Marii Camere, în conformitate cu art. 43 din Convenție. La 15 aprilie 2020, Colegiul Marii Camere a admis această cerere.

8. Compunerea Marii Camere a fost stabilită în conformitate cu dispozițiile art. 26 § 4 și 5 din Convenție și art. 24 din Regulament.

9. Reclamanții și Guvernul au depus, fiecare, observații scrise suplimentare pe fond (art. 59 § 1 din Regulament).

10. La 20 ianuarie 2021, a avut loc o ședință publică la Palatul Drepturilor Omului din Strasbourg; din cauza crizei de sănătate publică determinată de pandemia de COVID-19, ședința s-a desfășurat în sistem videoconferință. Înregistrarea ședinței (webcast) a fost afișată în ziua următoare pe site-ul Internet al Curții.

Au compărut în fața Curții:

(a) *pentru Guvern*

dl M. GALPERIN, reprezentantul Federației Ruse la

Curtea Europeană a Drepturilor Omului,

agent,

dl P. SMIRNOV,

dna O. OCERETIANAIA,

dna Z. BEREZA,

dl S. GRIGORENKO,

dl S. KLIKOVSKI,

dna O. ZINCENKO,

dna K. DJABAROVA,

consilieri;

(b) *pentru reclamanți*

dna N. IERMOLAIEVA,

dl K. JARINOV,

consilier.

Curtea a ascultat declarațiile făcute de domnul Galperin, doamna Iermolaieva și domnul Jarinov, precum și răspunsurile acestora la întrebările adresate de judecători.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

11. Reclamanții sunt cetățeni kîrgîzi de etnie uzbekă. Circumstanțele cauzelor pot fi rezumate după cum urmează.

A. Evenimentele din iunie 2010 din sudul Republicii Kîrgîze

12. Potrivit mai multor rapoarte ale unor surse internaționale, violențele intercomunitare din iunie 2010 din provinciile Oș și Jalal-Abad din sudul Republicii Kîrgîze s-au soldat cu peste 400 de morți, 2 000 de răniți și mii de persoane strămutate la nivel intern și extern, precum și mari pagube aduse proprietăților. Această regiune găzduiește comunități uzebe destul de mari – aproximativ 14% din populația totală a Republicii Kîrgîze – care trăiesc în centrele urbane și rurale istorice, dar și un număr tot mai mare de kîrgîzi care au migrat din zonele rurale. Comunitățile etnice uzebe reprezintă între o cincime și o jumătate din populația marilor orașe din provinciile Oș și Jalal-Abad. Ciocnirile etnice din 2010 au avut loc pe fondul instabilității politice cauzate de răsturnarea președintelui Kurmanbek Bakiev în aprilie 2010 și al tensiunilor sociale și politice persistente create de diviziunea teritorială și etnică post-sovietică între Republica Kîrgîză și Uzbekistanul vecin.

B. Cererea nr. 28492/15 (*Hasanov împotriva Rusiei*)

13. Domnul Hasanov („primul reclamant”) s-a născut în 1957. Până în 2010 a locuit în Oș, Republica Kîrgîză. A ajuns în Rusia în iulie 2010.

14. La 13 septembrie 2010, împotriva primului reclamant s-a pus în mișcare o acțiune penală în Republica Kîrgîză, acuzația fiind de delapidare de fonduri în formă agravată în valoare de aproximativ 18 500 de euro (EUR). S-a susținut că acesta, în calitate de director general al unei societăți comerciale, primise bani de la alte patru societăți comerciale în cadrul unor tranzacții comerciale, dar cheltuisese sumele în cauză pentru nevoile sale personale.

15. La 13 noiembrie 2010 s-a emis actul de inculpare *in absentia*. În partea relevantă a aducerii la cunoștință a acuzațiilor se menționau următoarele:

„Turdivai Urunbaievici Hasanov, între 23 mai 2008 și 5 noiembrie 2009, acționând în calitate de director general al Altin Alco LLC și profitând de funcția sa oficială, în cadrul relațiilor sale comerciale cu Isabai și K LLC a primit 726 366 som [kîrgîz] de la directorul său general, S. [A primit, de asemenea, sume de bani] de la mai multe persoane fizice care desfășoară activități economice în mod independent [întreprinzători privați]: A. – 195 000 som, S. – 87 027 som, B. – 49 415 som, A. – 22 957 som, reprezentând în total 1 080 765 som, pe care nu le-a declarat și pe care le-a cheltuit pentru nevoile sale personale.”

16. Autoritățile kîrgîze au dispus ulterior arestarea primului reclamant și au emis un mandat internațional de urmărire și arestare pe numele său.

17. La 11 iulie 2013, reclamantul a fost reținut în Rusia; ulterior, instanțele ruse au dispus și au prelungit arestarea sa. A fost pus în libertate la data de 2 aprilie 2014 și locuiește în prezent în Verhneie Muhanovo, regiunea Oriol.

1. Procedura de extrădare

18. La 30 iulie 2013, organele de urmărire penală din Republica Kîrgîză au solicitat extrădarea primului reclamant pentru acuzațiile sus-menționate. Cererea conținea diverse asigurări că acesta va fi tratat în mod corespunzător, inclusiv: a) garanții că nu va fi supus torturii și tratamentelor sau pedepselor cu cruzime, inumane ori degradante; b) că nu va fi urmărit penal pentru motive politice sau discriminatorii; c) că va avea toate posibilitățile pentru a se apăra și a avea acces la un avocat. La 5 februarie 2014, autoritățile kîrgîze au extins asigurările adăugând că reclamantul va fi vizitat de membri ai corpului diplomatic rus în locurile de deținere după extrădare.

19. La 21 februarie 2014, extrădarea primului reclamant a fost autorizată de procurorul general adjunct al Federației Ruse. În aceeași zi, acesta a trimis o scrisoare Ministerului Afacerilor Externe din Rusia cu privire la procedura de extrădare în curs și a solicitat cooperare la supravegherea asigurărilor date de autoritățile kîrgîze. Pasajele relevante din scrisoare au următorul conținut:

„Parchetul general al Republicii Kîrgîze a oferit asigurările necesare în ceea ce privește drepturile [reclamantului], inclusiv absența persecuției pe motive etnice, precum și garanții împotriva torturii și a altor tratamente și pedepse interzise.

În același timp, practica recentă a Curții Europene a Drepturilor Omului demonstrează atitudinea critică a Curții față de extrădarea în Republica Kîrgîză a persoanelor de origine etnică «nemajoritară» [нетитульная], din cauza vulnerabilității acestora și a riscului de a fi supuse unor tratamente interzise.

În cauza *Mahmudjan Ergașev împotriva Rusiei*, Curtea Europeană, pronunțându-se în favoarea reclamantului, a precizat că [asigurările] date de autoritățile Republicii Kîrgîze, în sine și în lipsa unui mecanism de supraveghere, erau insuficiente pentru a proteja [o persoană] împotriva unor tratamente interzise.

Având în vedere această practică, Parchetul General al Republicii Kîrgîze a oferit asigurări extinse că [în cazul transferului reclamantului] autoritățile competente din Republica Kîrgîză se vor asigura că personalul diplomatic rus are acces la locul de deținere [în care reclamantul urmează să fie deținut] pentru a supraveghea respectarea drepturilor sale.”

Din text reiese că scrisori similare au fost trimise Ministerului Afacerilor Externe din Rusia în toate cazurile în care autoritățile kîrgîze au dat asigurări extinse similare.

20. Primul reclamant a contestat decizia de extrădare în instanță, invocând faptul că făcea parte dintr-un grup etnic vulnerabil și că era astfel expus unui risc real de a fi supus unor persecuții și rele tratamente.

21. La 2 aprilie 2014, Curtea Regională Oriol s-a pronunțat în favoarea plângerii primului reclamant și a anulat decizia de extrădare ca fiind nelegală. Referindu-se la jurisprudența Curții, instanța regională a concluzionat că reclamantul făcea parte dintr-un grup etnic vulnerabil care risca să fie supus unor tratamente contrare art. 3 din Convenție și că asigurările date de autoritățile kîrgîze ar putea fi insuficiente pentru a atenua acest risc, având în vedere îndoielile referitoare la modul în care aceste asigurări funcționează în practică. Instanța a considerat, de asemenea, că, potrivit raportului autorităților responsabile de migrație, situația politică, socială și economică din Republica Kîrgîză rămâne „complexă”. Reclamantul a fost de îndată pus în libertate.

22. Parchetul a declarat recurs, făcând trimitere, printre alte argumente, la următoarele trei aspecte. În primul rând, reclamantul era suspectat de infracțiuni financiare și, prin urmare, nu se ridica nicio problemă de persecuție cu caracter politic sau etnic ca atare. În al doilea rând, făcând trimitere la hotărârea Curții în cauza *Latipov împotriva Rusiei* (nr. 77658/11, 12 decembrie 2013), parchetul a susținut că reclamantul nu putea să se prevaleze numai de situația generală din țară, ci trebuia să prezinte probe privind riscurile individualizate. În al treilea rând, deși a luat act de concluziile Curții în hotărârea pronunțată în cauza *Mahmudjan Ergașev împotriva Rusiei* (nr. 49747/11, 16 octombrie 2012) referitoare la persecutarea etnicilor uzbeki care au fost implicați în ciocnirile din 2010, parchetul a susținut că asigurările date de autoritățile kîrgîze în cazul reclamantului erau suficiente și conțineau garanții extinse că personalul diplomatic rus va avea acces la locurile de deținere.

23. La 28 mai 2014, Curtea Supremă a Federației Ruse a respins recursul și a confirmat hotărârea pronunțată de curtea regională. Parchetul a declarat recurs în supraveghere (*надзор*).

24. La 4 februarie 2015, Prezidiul Curții Supreme a Federației Ruse, întrunit în calitate de instanță de supraveghere, a anulat hotărârile anterioare și a trimis cauza spre rejudecare. Prezidiul a observat că instanța regională s-a bazat pe jurisprudența Curții și pe faptul că autoritățile responsabile de migrație au declarat „complexă” situația din Republica Kîrgîză, dar a considerat că concluziile instanțelor inferioare se bazează pe o descriere generală a situației, fără nicio evaluare individuală a riscurilor cu care se confrunta primul reclamant. Partea relevantă din decizie are următorul conținut:

„O instanță care evaluează riscul unei încălcări a drepturilor omului trebuie nu numai să studieze situația generală a drepturilor omului în statul solicitant, ci și să evalueze circumstanțele specifice ale cauzei, care în totalitate ar putea dovedi prezența sau absența unor motive întemeiate pentru a crede că o persoană ar putea fi supusă unor tratamente sau pedepse [cu cruzime].

Legea ar trebui interpretată ca prevăzând că o instanță care evaluează chestiuni legate de extrădare trebuie să ia în considerare declarațiile persoanei [în cauză], informațiile primite de la Ministerul Afacerilor Externe cu privire la situația drepturilor omului în statul solicitant, asigurările oferite de statul solicitant, precum și alte documente și materiale.

[...]

Probele aflate la dosar demonstrează că [primul reclamant] este acuzat de o infracțiune care nu a avut caracter etnic sau politic și care a fost săvârșită în perioada 2008–2009, cu mult timp înainte de evenimentele din iunie 2010.

În declarațiile pe care le-a dat autorităților ruse la 11 iulie 2013 [primul reclamant nu a susținut că a fost persecutat din motive politice sau de altă natură sau că a venit în Rusia pentru a solicita azil].

Aceste declarații, care ar fi putut influența concluziile [curții regionale], nu au fost examinate.

În plus, [curtea regională] nu a evaluat în mod corespunzător informațiile prezentate de Parchetul General [...] cu privire la asigurările oferite de autoritățile competente din Republica Kîrgîză cu privire la faptul că personalul diplomatic rus va avea acces la locul de deținere [a reclamantului].

Anulând decizia de extrădare, instanța de fond s-a referit la raportul autorităților responsabile de migrație, dar numai la partea care descrie situația politică, socială și economică din Republica Kîrgîză ca fiind «complexă» și a neglijat cealaltă parte, care a enumerat măsurile adoptate de guvernul Republicii Kîrgîze pentru a consolida respectarea drepturilor omului și a asigura drepturile minorităților etnice.”

25. La 8 aprilie 2015, Curtea Regională Oriol, reexaminând plângerea primului reclamant împotriva deciziei de extrădare, a avut în vedere raționamentul Prezidiului Curții Supreme și a respins plângerea. Mai precis, aceasta a reținut că, în conformitate cu jurisprudența Curții, situația generală dintr-o anumită țară ar putea să nu justifice o interdicție totală a extrădărilor. Curtea regională a concluzionat că reclamantul nu se confrunta cu riscuri individualizate, având în vedere asigurările oferite de autoritățile kîrgîze, posibilitatea supravegherii acestora de către personalul diplomatic rus, faptul că s-au înregistrat anumite progrese în ceea ce privește drepturile omului în Republica Kîrgîză, caracterul financiar al infracțiunii și respingerea cererii sale de azil de către autoritățile responsabile de migrație. Partea relevantă din decizie are următorul conținut:

„Prin scrisoarea din 21 august 2013, Parchetul General al Republicii Kîrgîze a garantat că [primului reclamant] i se vor pune la dispoziție toate înlesnirile necesare pregătirii apărării sale, inclusiv asistență din partea avocaților, că nu va fi supus torturii, relexor tratamente sau altor pedepse sau tratamente inumane ori degradante și că cererea de extrădare nu avea ca scop persecutarea sa din motive politice sau rasiale ori din cauza opiniilor sale etnice, religioase sau politice. La 5 februarie 2014 au fost oferite asigurări

HOTĂRÂREA KHASANOV ȘI RAKHMANOV ÎMPOTRIVA RUSIEI

suplimentare că Parchetul General din Republica Kîrgîză va asigura accesul personalului diplomatic rus la [primul reclamant] la locul de deținere al acestuia [...]. Contrar capetelor de cerere, nu există motive de îndoială cu privire la asigurările oferite de autoritățile kîrgîze.

Instanța este conștientă de poziția Curții Europene potrivit căreia situația generală dintr-un stat reclamant nu poate fi [singurul] motiv pentru interzicerea totală a extrădărilor către statul respectiv.

Materialele analitice ale Ministerului Afacerilor Externe demonstrează că Republica Kîrgîză își respectă obligațiile internaționale.

Probele aflate la dosarul cauzei demonstrează că [primul reclamant] este acuzat de săvârșirea unei infracțiuni economice de drept comun în 2008 și 2009 în Republica Kîrgîză, [infracțiune] care nu are niciun fel de caracter politic sau etnic și nu are legătură cu evenimentele din iunie 2010.

În declarația sa din 11 iulie 2013, [primul reclamant] nu a susținut că a fost persecutat în Republica Kîrgîză [pentru vreun motiv] [...]. Nu și-a justificat șederea în Rusia prin intenția de a solicita azil în legătură cu [vreo] persecuție.

Prin urmare, nu s-a identificat niciun motiv care să poată împiedica extrădarea [primului reclamant], în temeiul tratatelor internaționale sau al legislației ruse.

[...]”

26. La 17 iunie 2015, Curtea Supremă a Federației Ruse a confirmat hotărârea instanței de grad inferior printr-o hotărâre definitivă.

2. Procedura privind statutul de refugiat

27. La 14 august 2013, primul reclamant a solicitat statut de refugiat, referindu-se la riscurile de persecuție în Republica Kîrgîză pe baza originii sale etnice.

28. La 20 noiembrie 2013, Departamentul Regional Oriol al Serviciului Federal pentru Migrație a respins cererea. În special, departamentul regional a menționat: (1) lipsa oricăror acuzații de rele tratamente anterioare sau actuale la care au fost supuși reclamantul sau rudele sale cu reședința în Republica Kîrgîză; (2) declarațiile oficiale ale reclamantului, potrivit cărora nu a făcut niciodată parte din organizații politice sau religioase; (3) anularea șederii sale permanente în Republica Kîrgîză la 5 luni de la sosirea sa în Rusia; (4) faptul că audierea inițială în dosarul său penal a avut loc în mai 2010 și că a ascuns acest fapt într-unul dintre interviurile cu autoritățile responsabile de migrație; (5) descrierea evenimentelor din iunie 2010 în termeni vagi și generali, fără detalii specifice privind situația personală; (6) faptul că, în primul său interviu în Rusia, a declarat în mod expres că nu intenționează să solicite azil în Rusia. În consecință, departamentul regional a concluzionat că sosirea reclamantului în Rusia nu a fost legată de evenimentele din iunie 2010 și a reprezentat o strategie de evitare a urmăririi penale pentru infracțiunile financiare.

29. La 15 ianuarie 2014, Serviciul Federal pentru Migrație a aprobat analiza autorității inferioare și a respins cererea printr-o decizie administrativă definitivă.

30. Primul reclamant a contestat această decizie în instanță, făcând trimitere la faptul că făcea parte dintr-un grup etnic vulnerabil și că astfel risca în mod real să fie supus persecuțiilor și relelor tratamente.

31. La 17 iunie 2014, plângerea primului reclamant a fost respinsă de Tribunalul Districtual Basmani din Moscova. Acesta nu a declarat recurs.

C. Cererea nr. 49975/15 (*Rahmanov împotriva Rusiei*)

32. Domnul Rahmanov („al doilea reclamant”) s-a născut în 1986. Până în 2010, acesta a locuit în Suzak, în regiunea Jalal-Abad din Republica Kîrgîză. A ajuns în Rusia în ianuarie 2011.

33. La 24 iulie 2012, s-a emis pentru al doilea reclamant actul de inculpare *in absentia* pentru infracțiuni săvârșite cu violență în legătură cu evenimentele din iunie 2010 (*supra*, pct. 12), în special achiziționarea și transportul în mod ilegal de arme și explozivi, săvârșite în cadrul unui grup infracțional organizat; participarea la revolte violente de mare amploare care s-au soldat cu incendieri, distrugerea de bunuri și utilizarea de arme și de substanțe și dispozitive explozive, uciderea unor persoane, fapte motivate de ură etnică și săvârșite cu o cruzime deosebită și prin mijloace de natură să pună în pericol populația, fapte săvârșite în cadrul unui grup organizat; tâlhărie calificată, săvârșită în cadrul unui grup organizat, precum și distrugerea de bunuri și cauzarea de pagube grave prin incendiere sau prin mijloace de natură să pună în pericol populația. Potrivit acuzațiilor, infracțiunile au fost motivate de ură etnică și îndreptate împotriva unor persoane de origine etnică kîrgîză.

34. În partea relevantă a aducerii la cunoștință a acuzațiilor se menționau următoarele:

„[Al doilea reclamant], mânat de intenții criminale, s-a alăturat unui grup infracțional organizat de A.S. și U.A. pentru a săvârși omoruri, tâlhării și distrugeri de bunuri motivate de ură etnică.

Pentru a săvârși infracțiunile menționate mai sus, grupul, însoțit de [al doilea reclamant], a cumpărat, a deținut și a transportat în mod ilegal arme de foc, cuțite și bare din fier. Mai mult decât atât, au fabricat și au transportat bastoane cu lame de 1,5 metri lungime, precum și sticle conținând o substanță inflamabilă [...]

În plus, continuând săvârșirea de infracțiuni, la 12 iunie 2010 [al doilea reclamant], împreună cu A.S. și U.A., la punctul care marchează kilometrul 564 de pe autostrada Bișkek-Oș, care are o importanță strategică pentru Republica Kîrgîză, în vecinătatea întreprinderii de prelucrare a bumbacului din Sanpa (în Topurak-Bel, în districtul Suzakski), a împrăștiat țiței și moloz pe carosabil și l-a blocat cu un tractor și cu alte utilaje agricole. Aceste fapte au creat obstacole deosebite pentru vehiculele care circulau pe autostradă.

Astfel, [al doilea reclamant], împreună cu alți membri ai grupului, au participat activ la revolte violente, incendieri și distrugeri de bunuri motivate de ură etnică, i-au atacat pe șoferii și pasagerii autovehiculelor care circulau pe autostradă și i-au tâlhărit [...]

[Al doilea reclamant], continuând săvârșirea de infracțiuni, la 12 iunie 2010, în complicitate cu grupul infracțional, și făcând uz de arme de foc, a oprit autovehiculele care circulau pe autostradă și în care se aflau ca pasageri locuitori din orașul Oș: K.M. și K.A. Au oprit, de asemenea, locuitori din regiunea Bazar-Korgonski: A.M., K.N., M.A., Z.M. și K.S. Făptuitorii i-au scos cu violență din mașinile lor, i-au bătut cu deosebită cruzime cu bastoanele cu lame și bare de fier și i-au înjunghiat în diferite părți ale corpului. Plăgi prin împușcare au suferit următoarele persoane: A.M., K.N., M.A., Z.M. și K.S.

Victimele K.M., A.M., K.N., M.A., Z.M. și K.S. au murit pe loc din cauza rănilor suferite. K.A. a murit în spitalul municipal Jalal-Abad.

[...]

[Secțiunea care urmează conține detalii din rapoartele de expertiză medico-legală întocmite în urma autopsierii victimelor.]

În plus, grupul infracțional, însoțit de [al doilea reclamant], a continuat săvârșirea de infracțiuni, a oprit autovehicule care circulau pe autostradă, sub amenințarea cu arme de foc, substanțe și dispozitive explozive (sticle conținând o substanță inflamabilă) și i-a tâlhărit pe șoferi și pasageri.

Prin urmare, autovehiculul U [care a costat 4.000 som] [...] a fost distrus în totalitate cu pietre, bastoane și bare de fier [...].

În plus, autovehiculul M [care a costat 237.500 som] a fost prădat și dezasamblat, cauzând [societății comerciale care îl deținea] [...] un prejudiciu material.

[...]"

35. Autoritățile kîrgîze au dispus ulterior arestarea celui de-al doilea reclamant și au emis un mandat internațional de urmărire și arestare pe numele său.

36. La 15 aprilie 2014, reclamantul a fost reținut în Rusia; ulterior, instanțele ruse au dispus și au prelungit privarea sa de libertate. A fost pus în libertate la data de 15 octombrie 2015 și locuiește în prezent în Elektrogorsk, regiunea Moscova.

1. Procedura de extrădare

37. La 13 mai 2014, organele de urmărire penală din Republica Kîrgîză au solicitat extrădarea celui de-al doilea reclamant pentru acuzațiile sus-menționate. Cererea conținea diverse asigurări că acesta va fi tratat în mod corespunzător, inclusiv: a) garanții că nu va fi supus torturii și tratamentelor sau pedepselor cu cruzime, inumane ori degradante; b) că nu va fi urmărit penal pentru motive politice sau discriminatorii; c) că va avea toate posibilitățile pentru a se apăra și a avea acces la un avocat; d) că va fi vizitat de membri ai corpului diplomatic rus în locurile de deținere după transfer.

38. La 8 iulie 2015, extrădarea celui de-al doilea reclamant a fost autorizată de procurorul general adjunct al Federației Ruse.

39. Reclamantul a contestat această decizie în instanță, făcând trimitere la faptul că făcea parte dintr-un grup etnic vulnerabil și că astfel era expus unui risc real de a fi supus persecuțiilor și relelor tratamente de către autoritățile kîrgîze.

40. La 31 august 2015, Curtea Regională Belgorod a respins plângerea celui de-al doilea reclamant, respingând susținerile acestuia cu privire la riscul de rele tratamente. Referindu-se la practica Curții și a Comitetului Drepturilor Omului al Organizației Națiunilor Unite (ONU), curtea regională a subliniat că, pe lângă caracterizarea generală a situației dintr-o anumită țară, o persoană care invocă existența unui risc real de rele tratamente trebuie să justifice susținerea sa în raport cu circumstanțele personale. Curtea regională a luat act în mod corespunzător de rapoartele internaționale prezentate de reprezentantul reclamantului, dar a concluzionat că reclamantul nu a reușit să dovedească existența unor riscuri individualizate. Partea relevantă din decizie are următorul conținut:

„[Autoritățile responsabile de migrație au respins cererile de acordare a statutului de refugiat formulate de al doilea reclamant.] În special, în decizii [...] se arăta că, la începutul anului 2011, [al doilea reclamant] a părăsit Republica Kîrgîză pentru a căuta un loc de muncă, nu pentru a solicita azil [...] [Al doilea reclamant] nu a prezentat argumente convingătoare care să susțină teama sa de persecuție în țara sa de origine [...]

Argumentele [celui de-al doilea reclamant] privind «falsificarea» probelor din dosarul penal de către autoritățile de aplicare a legii din Republica Kîrgîză sunt lipsite de orice probă și contravin principiului recunoașterii reciproce a documentelor oficiale între [statele contractante] [...]

Instanța ia act de asigurările scrise oferite de statul străin [...] [și] aplicarea unor astfel de asigurări ar trebui să fie considerată un instrument fiabil împotriva tratamentelor interzise [, iar aceasta] corespunde cerințelor dreptului internațional.

Respingând argumentele avocatului [...] referitoare la practica pe scară largă constând în supunerea la rele tratamente a etnicilor uzbeki în Republica Kîrgîză, instanța constată următoarele [...]

Materialul de urmărire penală demonstrează că [acuzățiile] îndreptate împotriva [celui de-al doilea reclamant] se referă la infracțiuni contra ordinii publice, a vieții și a integrității corporale.

Urmărirea penală a acestuia – contrar declarațiilor sale și ale avocatului său – nu rezultă dintr-o politică a statului sau din persecutarea de către autoritățile kîrgîze a anumitor grupuri de persoane, inclusiv etnici uzbeki.

Instanța ia în considerare argumentele și documentele prezentate de apărătorul [celui de-al doilea reclamant], inclusiv extrase din [rapoartele Amnesty International și Human Rights Watch], în care se precizează că în Republica Kîrgîză se folosește tortura împotriva persoanelor acuzate și că etnicii uzbeki care sunt acuzați [în legătură cu evenimentele din 2010] constituie un grup vulnerabil.

Totuși, această împrejurare nu poate constitui în sine temei suficient pentru a refuza [extrădarea celui de-al doilea reclamant], pentru următoarele motive.

[Combaterea impunității pentru infracțiuni este un principiu fundamental al cooperării internaționale în materie penală.]

HOTĂRÂREA KHASANOV ȘI RAKHMANOV ÎMPOTRIVA RUSIEI

În cursul audierii din 15 aprilie 2014, după arestarea sa în Rusia, [al doilea reclamant] a declarat că, până în august 2010, a locuit în satul Suzak [...]. În iunie 2010, «tinerii uzbeci din satul nostru au blocat doar drumul spre sat, în timp ce kîrgîzii au încercat să preia satul nostru Suzak, dar băieții nu i-au lăsat. Nu am luat parte la toate acestea. Nu sunt persecutat pentru motive politice.»

În instanță, [al doilea reclamant] a declarat că nu s-a angajat în activități politice sau civice în Republica Kîrgîză.

Cele de mai sus demonstrează că [...] urmărirea penală [a celui de-al doilea reclamant] are legătură cu săvârșirea de fapte care prezintă pericol social, nu cu discriminarea bazată pe etnie [...]

[Art. 3 din Convenția împotriva torturii necesită o examinare] nu numai a existenței unor încălcări grave și în masă ale drepturilor omului, ci și a unei întrebări-cheie – dacă există riscuri individuale de tortură sau alte tratamente interzise [...] Acest risc trebuie să fie suficient de real.

[Comitetul contra torturii al ONU a declarat în deciziile sale că simpla existență a unor încălcări masive și grave ale drepturilor omului nu poate, în sine, să servească drept temei pentru a concluziona că o persoană riscă să fie supusă relelor tratamente la întoarcerea într-o anumită țară. Trebuie să existe alte informații care să ofere temei pentru a crede că persoana se confruntă cu un risc personal. Acest risc nu trebuie să fie speculativ, ci previzibil, personal și real.]

În ceea ce privește situația generală dintr-o țară, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a declarat că ar trebui să se acorde o anumită atenție rapoartelor recente ale [organizațiilor neguvernamentale internaționale – ONG-urilor]. Totuși, posibilitatea unor rele tratamente din cauza situației instabile din țara de primire nu poate, de una singură, să conducă la o încălcare a art. 3.

Atunci când sursele de care dispune Curtea descriu doar situația generală, susținerile specifice ale unui reclamant necesită confirmare prin alte probe în fiecare caz.

[Al doilea reclamant] și avocatul său nu au prezentat instanței astfel de probe.

[...]

Având în vedere concluziile de mai sus și ținând seama de dispozițiile tratatelor internaționale și interpretarea acestora de [organismele înființate în temeiul tratatelor], instanța concluzionează că probele aflate la dosar nu demonstrează existența unui risc individual de supunere la rele tratamente a [celui de-al doilea reclamant] în cazul extrădării sale.

[...]”

41. La 14 octombrie 2015, recursul declarat de al doilea reclamant a fost respins de Curtea Supremă a Federației Ruse prin decizie definitivă. Curtea Supremă a observat că autoritățile kîrgîze au oferit asigurări relevante cu privire la tratamentul adecvat al reclamantului (*supra*, pct. 37) și că instanța de grad inferior a considerat în mod corect aceste asigurări ca reprezentând un mecanism fiabil împotriva tratamentelor interzise de dreptul internațional.

2. Procedura privind statutul de refugiat

42. La 26 mai 2014, al doilea reclamant a solicitat statut de refugiat, referindu-se la riscurile de persecuție în Republica Kîrgîză bazată pe originea sa etnică.

43. La 3 iulie 2014, Departamentul Regional Belgorod al Serviciului Federal pentru Migrație a respins cererea. În special, departamentul regional a menționat: 1) călătoriile repetate ale celui de al doilea reclamant înspre și dinspre Republica Kîrgîză după luna iunie 2010 și obținerea unui nou pașaport în Republica Kîrgîză la câteva luni după sosirea în Rusia; 2) faptul că cele două rude apropiate locuiau încă în satul natal din sudul Republicii Kîrgîze, erau dependente financiar de reclamant și nu invocaseră niciodată vreo persecuție; 3) faptul că acesta nu a fost afiliat niciodată la organizații politice, civile sau religioase. În consecință, departamentul regional a concluzionat că reclamantul a venit în Rusia pentru motive economice și ca strategie de evitare a urmăririi penale în țara de origine.

44. La 23 septembrie 2014, Serviciul Federal pentru Migrație a confirmat concluziile autorității inferioare și a respins cererea printr-o decizie administrativă definitivă. Serviciul Federal pentru Migrație a subliniat că al doilea reclamant ar beneficia de mecanismul de supraveghere asigurat de corpul diplomatic rus în Republica Kîrgîză.

45. Al doilea reclamant a contestat această decizie în instanță, făcând trimitere la faptul că făcea parte dintr-un grup etnic vulnerabil și că astfel risca în mod real să fie supus persecuțiilor și relexor tratamente.

46. La 16 ianuarie 2015, plângerea reclamantului a fost respinsă de Tribunalul Districtual Basmani din Moscova. Hotărârea a fost confirmată în recurs la 8 iunie 2015 de Curtea Municipală Moscova.

II. CADRUL LEGAL ȘI PRACTICA RELEVANTE

A. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE

47. Cauza *Savridin Djuraiev împotriva Rusiei* (nr. 71386/10, pct. 70-75, 25 aprilie 2013) conține un rezumat al legislației naționale în materie de extradări care era aplicabilă la momentul respectiv.

48. În Decizia nr. 11 din 14 iunie 2012, plenul Curții Supreme a Federației Ruse a oferit îndrumări instanțelor inferioare cu privire la interpretarea și aplicarea normelor interne și internaționale în cauzele referitoare la extradare. Părțile relevante din decizie prevăd următoarele:

„[...]”

11. În temeiul art. 2 din Convenția europeană, astfel cum a fost interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, [...] o persoană nu poate fi extrădată dacă o infracțiune este pedepsită cu moartea în conformitate cu legislația statului solicitant, dacă statul respectiv nu oferă asigurări, pe care Federația Rusă le consideră suficiente, că nu se va pune în aplicare o pedeapsă cu moartea. Astfel de asigurări pot fi dispoziții legale care

interzic aplicarea pedepsei cu moartea în statul solicitant, [sau] asigurări din partea organelor de aplicare a legii sau a altor autorități competente [...] că pedeapsa cu moartea nu va fi pusă în aplicare.

12. Instanțele ar trebui să considere că, în temeiul art. 7 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, astfel cum a fost interpretat de Comitetul Drepturilor Omului al ONU, și în temeiul art. 3 din Convenția împotriva torturii [...], o persoană nu este supusă extrădării [nici] atunci când există motive serioase de a crede că persoana respectivă riscă să fie supusă la tortură în statul solicitant [sau] atunci când persoana respectivă poate fi supusă unor pedepse sau tratamente inumane ori degradante.

Instanțele ar trebui să fie conștiente de faptul că, în conformitate cu art. 3 din Convenția europeană, astfel cum a fost interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, se consideră că tratamentele sau pedepsele sunt inumane atunci când acestea sunt premeditate, aplicate timp de mai multe ore la rând și au ca rezultat fie vătămări corporale reale, fie suferințe fizice și psihice intense. Tratamentele sau pedepsele sunt degradante, în special, atunci când inspiră persoanelor sentimente de frică, angoasă și inferioritate.

[...]

13. Extrădarea poate fi refuzată, de asemenea, în cazul în care circumstanțe excepționale arată că aceasta poate să pună în pericol viața și sănătatea persoanei ca urmare, printre altele, a vârstei sau a stării sale fizice.

14. Instanțele ar trebui să considere că, în temeiul [legislației naționale și] art. 3 din Convenția împotriva torturii [...], în cauzele având ca obiect căile de atac împotriva autorizațiilor de extrădare, este de datoria [organelor de urmărire penală] să demonstreze că nu există motive serioase de a crede că persoana în cauză riscă să fie condamnată la pedeapsa cu moartea, supusă la rele tratamente sau persecutată din cauza rasei sale, a convingerilor religioase, a naționalității, a originii etnice sau sociale ori a opiniilor sale politice.

În temeiul art. 3 din Convenția împotriva torturii, astfel cum a fost interpretat de Comitetul Drepturilor Omului al ONU, pentru a stabili dacă există sau nu circumstanțele sus-menționate, instanțele ar trebui să evalueze atât situația generală a drepturilor omului în statul solicitant, cât și circumstanțele specifice ale cazului respectiv, care, privite în totalitate, pot dezvălui existența [...] unor motive serioase de a crede că o persoană riscă să fie supusă la tratamente sau pedepse inumane ori degradante.

În acest sens, instanțele pot lua în considerare, de exemplu, declarațiile persoanei în cauză și ale martorilor, informațiile privind situația drepturilor omului în statul solicitant furnizate de Ministerul Afacerilor Externe, orice asigurări oferite de statul solicitant, precum și documentele și rapoartele organismelor internaționale înființate în temeiul tratatelor și de alt tip [...] Instanțele ar trebui să evalueze susținerile persoanei în cauză în lumina tuturor probelor disponibile.

Instanțele ar trebui să rețină că evaluarea efectuată de organismele internaționale înființate în temeiul tratatelor și de alt tip cu privire la situația generală în materie de drepturile omului în statul solicitant se poate schimba în timp [...]"

49. În Rusia, procurorii care se ocupă de cererile de extrădare au ca orientări directivele procurorului general. Directiva 212/35 din 18 octombrie

2008, în vigoare la momentul faptelor, conținea următoarele dispoziții relevante:

„Pentru a asigura respectarea obligațiilor internaționale și a legislației Rusiei în materie de [extrădări] [...], se ordonă [procurorilor] [următoarele].

1.1. Organizarea activităților de punere în executare a cererilor de extrădare [...] se încredințează Direcției Generale Cooperare Internațională din cadrul Parchetului General al Federației Ruse.

[...]

1.2.2. În absența unor motive care să împiedice extrădarea sau transferul la o instanță internațională, [procurorii] ar trebui să asigure arestarea provizorie a persoanei pentru 48 de ore.

1.2.3. [Procurorii ar trebui] să audieze persoanele arestate cu privire la motivele sosirii lor în Rusia, [...] cetățenia lor, intenția lor de a solicita statut de refugiat sau existența unui statut de refugiat ca urmare a unei posibile persecuții în [țara de origine] [...], circumstanțele și motivele urmăririi lor penale [...] și posibilele piedici în calea extrădării [...].

1.2.4. [Procurorii ar trebui] să verifice existența și veridicitatea oricăror motive care ar putea conduce la refuzul extrădării [...]

1.2.6. [Procurorii ar trebui] să ia măsuri pentru punerea în libertate a persoanelor arestate provizoriu după identificarea oricăror motive care împiedică extrădarea. [...]

1.6. Direcția Generală Cooperare Internațională [ar trebui]:

[...]

1.6.9. Să efectueze analiza și rezumatul practicii juridice în materie de extrădare [...]

1.6.10. Să comunice [procurorilor] informații cu privire la instrumentele internaționale în materie de extrădare care sunt obligatorii pentru Federația Rusă.”

B. Dreptul internațional

50. Extrădările dintre Rusia și Republica Kîrgîză sunt reglementate de Convenția cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală, adoptată de CSI în 1993 („Convenția de la Minsk”). Art. 56 din Convenția de la Minsk impune părților obligația de a extrăda persoane în scopul urmăririi penale și/sau al executării sentinței.

Articolul 56 Obligația de a extrăda

„1. Părțile Contractante se obligă să-și extrădeze reciproc, la cerere, în conformitate cu prevederile prezentei Convenții, persoanele care se află pe teritoriul lor, pentru a fi trase la răspundere penală sau pentru executarea pedepsei.

[...]”

51. Articolele 58 și 59 din Convenția de la Minsk prevăd conținutul cererilor de extrădare și documentele de însoțire.

Articolul 58
Cererea de extrădare

„1. Cererea de extrădare trebuie să conțină:

- a) denumirea instituției solicitante și a instituției solicitate;
- b) descrierea circumstanțelor faptei sancționabile, și textul legii Părții Contractante solicitante, în baza căreia fapta dată se consideră infracțiune;
- c) numele, prenumele și patronimul persoanei, care se cere a fi extrădată, [data nașterii], cetățenia acesteia, domiciliul sau reședința, în măsura posibilităților - descrierea semnalmentelor, fotografia, amprente și alte date despre persoană;
- d) indicarea mărimii pagubei cauzate de infracțiune.

2. La cererea de extrădare în vederea urmăririi penale se va anexa copia certificată a mandatului de arest.

[...]”

Articolul 59
Informații suplimentare

„Dacă cererea de extrădare nu conține toate datele necesare, atunci Partea Contractantă solicitată poate cere informații suplimentare, fapt pentru care stabilește un termen de o lună.

[...]”

52. Dispozițiile de mai sus sunt comparabile din punct de vedere material cu articolele 1, 12 și 13 din Convenția europeană de extrădare din 1957.

ARTICOLUL 1
Obligația de a extrăda

„Părțile contractante se angajează să-și predea reciproc, potrivit regulilor și sub condiții determinate prin articolele următoare, persoanele care sunt urmărite pentru o infracțiune sau căutate în vederea executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță de către autoritățile judiciare ale părții solicitante.”

ARTICOLUL 12
Cererea și documentele justificative

„1. Cererea se va formula în scris și va fi prezentată pe cale diplomatică. Asupra altei căi se va putea conveni prin înțelegere directă între două sau mai multe părți.

2. Se vor prezenta, în sprijinul cererii:

- a) originalul sau copia autentică fie de pe o hotărâre de condamnare executorie, fie de pe un mandat de arestare sau de pe orice alt act având putere egală, eliberat în formele prescrise de legea părții solicitante;
- b) o expunere a faptelor pentru care se cere extrădarea. Data și locul săvârșirii lor, calificarea lor legală și referirile la dispozițiile legale ce le sunt aplicabile se vor indica în modul cel mai exact posibil;
- c) o copie de pe dispozițiile legale aplicabile sau, dacă aceasta nu este cu putință, o declarație asupra dreptului aplicabil, precum și semnalmentele cele mai precis posibile

HOTĂRÂREA KHASANOV ȘI RAKHMANOV ÎMPOTRIVA RUSIEI

ale persoanei reclamate și orice alte informații de natură a determina identitatea și naționalitatea sa.”

ARTICOLUL 13

Informații suplimentare

„Dacă informațiile comunicate de partea solicitantă se dovedesc insuficiente pentru a permite părții solicitate să pronunțe o hotărâre în aplicarea prezentei convenții, această din urmă parte va cere complinirea informațiilor necesare și va putea fixa un termen pentru obținerea acestor informații.”

III. INFORMAȚII PRIVIND SITUAȚIA DIN REPUBLICA KÎRGÎZĂ

53. Curtea a examinat în trecut informațiile relevante privind situația din Republica Kîrgîză, acestea fiind rezumate în cauzele *Tadjibaiev împotriva Rusiei* (nr. 17724/14, pct. 19-26, 1 decembrie 2015, cu trimiteri suplimentare) și *Turgunov împotriva Rusiei* (nr. 15590/14, pct. 32, 22 octombrie 2015).

54. Marea Cameră constată, de asemenea, că o expunere detaliată a rapoartelor recente a fost inclusă în hotărârea Camerei în prezenta cauză (*T.K. și S.R. împotriva Rusiei*, nr. 28492/15 și 49975/15, pct. 39-54, 19 noiembrie 2019) și, prin urmare, – având în vedere întinderea materialului examinat – va reproduce în prezenta hotărâre numai elementele și rapoartele care au fost publicate după adoptarea hotărârii Camerei sau care nu au fost abordate anterior. Aceste informații includ înscrisurile prezentate de părți și materialele obținute de Curte *proprio motu*.

A. Organismele ONU pentru drepturile omului

55. Raportorul Special al ONU privind problemele minorităților a subliniat următoarele în declarația sa privind vizita sa din 6-17 decembrie 2019 în Republica Kîrgîză:

„[...] Deși uzbekii reprezintă mai mult de 14% din populație, doar 3 membri ai parlamentului aparțin minorității uzebece.

Un aspect pozitiv: de la alegerile din octombrie 2015, legea electorală prevede o cotă de 15% pentru reprezentarea minorităților pe listele partidelor politice. Reformele juridice care vizează consolidarea reprezentării parlamentare au fost, până acum, timide și în mare măsură ineficiente. Deși cota sus-menționată a asigurat, cel puțin simbolic, un grad de vizibilitate pentru câteva dintre cele 100 de grupuri minoritare din țară, în practică am fost informat că această măsură nu are mare succes în ceea ce privește asigurarea unei prezențe proporționale de natură să reflecte diversitatea [țării] ori să constituie o formă eficientă de participare politică a majorității minorităților.

[...]

Relațiile interetnice din Republica Kîrgîză, în special relațiile dintre majoritatea etnicilor kîrgîzi și minoritatea uzbekă în urma evenimentelor din 2010 din Oș, rămân fragile. Există mai mulți factori identificați care ar putea aduce nivelul tensiunii interetnice într-un punct critic, cum ar fi subreprezentarea minorităților, problema

HOTĂRÂREA KHASANOV ȘI RAKHMANOV ÎMPOTRIVA RUSIEI

limbilor minoritare în educație și furnizarea de servicii publice, cazuri de pretinse tratamente inechitabile din partea organelor de aplicare a legii și în furnizarea de servicii publice, precum și aspecte legate de gestionarea resurselor, inclusiv a apei și a terenurilor.

[...]

Conflictul din 2010 a provocat moartea a peste 400 de persoane, din care peste două treimi erau etnici uzbeki, și a dus la distrugerea a mii de case, proprietăți și întreprinderi. Totuși, există îngrijorări față de reacția guvernului la acest conflict, în special în ceea ce privește anchetele și administrarea justiției pentru încălcările grave comise la momentul respectiv. Rapoartele arată că un număr semnificativ de dosare penale pentru omor, precum și pentru distrugerea de bunuri, tâlhărie sau furt au rămas suspendate și că guvernul nu a pus în aplicare programe de reabilitare a victimelor și a familiilor acestora, inclusiv a copiilor care au fost expuși violențelor și distrugerilor.

[...] Datele din 2016 furnizate de Curtea Supremă arată că aproximativ 60% dintre condamnările legate de extremism vizează membri ai minorităților, etnicii uzbeki reprezentând 54%.

[...]”

56. La 23 aprilie 2014, în Observațiile finale privind cel de-al doilea raport periodic referitor la Republica Kîrgîză, Comitetul Drepturilor Omului al ONU a declarat următoarele:

„14. Luând act de informațiile furnizate în timpul dialogului, Comitetul este îngrijorat de informațiile privind eșecul statului parte de a investiga în totalitate, în mod efectiv și fără discriminare, încălcările drepturilor omului comise în timpul și în urma conflictului etnic din iunie 2010 în sudul Republicii Kîrgîze, inclusiv susținerile referitoare la tortură și rele tratamente, încălcări grave ale normelor procesului echitabil în cursul acțiunilor în justiție, inclusiv atacuri îndreptate împotriva avocaților care apără etnici uzbeki, precum și discriminarea, bazată pe etnie, în privința accesului la justiție. Comitetul este totodată îngrijorat de faptul că motivele acestui conflict nu au fost abordate pe deplin de către statul parte și ar putea să persiste (art. 2, 7, 9, 14, 26 și 27).

Statul parte ar trebui să ia măsuri eficace pentru a se asigura că toate pretensele încălcări ale drepturilor omului legate de conflictul etnic din 2010 sunt investigate în mod amănunțit și imparțial, că persoanele răspunzătoare sunt urmărite penal și că victimele sunt despăgubite fără nicio discriminare bazată pe etnie. Statul parte ar trebui să își intensifice de urgență eforturile pentru a aborda cauzele profunde ale obstacolelor din calea coexistenței pașnice între diferitele grupuri etnice de pe teritoriul său și pentru a promova toleranța etnică și încrederea reciprocă.

15. Deși salută măsurile legislative și administrative care au ca scop prevenirea și eradicarea torturii, inclusiv modificările aduse Codului penal, Comitetul este în continuare îngrijorat de practica persistentă și generalizată constând în supunerea la tortură și rele tratamente a persoanelor private de libertate în scopul obținerii cu forța a declarațiilor de recunoaștere a vinovăției, în special în arestul poliției; de numărul de decese survenite în arestul poliției și de faptul că niciunul dintre cazurile semnalate Comitetului nu a condus la nicio condamnare; faptul că statul parte nu a efectuat o anchetă promptă, imparțială și completă a deceselor survenite în arest; precum și neefectuarea urmăririi penale și nepedepsirea autorilor faptelor de tortură și rele tratamente, ca și neacordarea de despăgubiri victimelor. Comitetul este, în continuare, îngrijorat, de asemenea, de susținerile privind fapte de tortură și erori judiciare în cauza *Azimjan Askarov* (art. 6, 7 și 10).

Statul parte ar trebui să își intensifice de urgență eforturile de a lua măsuri pentru a preveni tortura și relele tratamente și pentru a asigura investigarea promptă și imparțială a plângerilor referitoare la tortură sau rele tratamente, inclusiv cauza *Azimjan Askarov*; să dispună începerea urmăririi penale față de făptuitori; să aplice pedepse corespunzătoare persoanelor condamnate și să acorde despăgubiri victimelor. Statul parte ar trebui să ia măsuri pentru a se asigura că probele obținute prin tortură nu se pot folosi în instanță. Statul parte ar trebui, de asemenea, să accelereze punerea în funcțiune a Centrului Național de Prevenire a Torturii prin punerea la dispoziție a resurselor necesare pentru a-i permite să își îndeplinească mandatul în mod independent și eficient.”

57. La 25 februarie 2020, Comitetul Drepturilor Omului al ONU a primit cel de-al treilea raport periodic prezentat de Republica Kîrgîză în temeiul art. 40 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice. În raport se precizau următoarele:

„124. Constituția prevede că nimeni nu poate fi supus torturii, nici altor tratamente sau pedepse cu cruzime, inumane ori degradante. Orice persoană privată de libertate are dreptul de a fi tratată în mod uman și de a i se respecta demnitatea (art. 22).

125. La 1 ianuarie 2019, au intrat în vigoare noul Cod penal și noul Cod de procedură penală. Acestea consolidează garanțiile fundamentale împotriva torturii în arestul poliției și în fazele cercetării preliminare.

126. Pedepsa maximă pentru infracțiunea de tortură, prevăzută de art. 143 din Codul penal, a fost redusă cu 5 ani. Instanțele judecătorești pot acum să aplice o pedeapsă privativă de libertate de cel mult 10 ani.

[...]

136. Un organism de stat independent, Centrul Național de Prevenire a Torturii, a fost înființat în 2012 pentru a preveni tortura și relele tratamente. În perioada 2014–2018, Centrul a efectuat peste 4 000 de vizite de control. Până în prezent, s-a constatat că majoritatea cazurilor de tortură au avut loc înainte ca suspectul să fie arestat, în scopul obținerii cu forța a unei declarații de recunoaștere a vinovăției.

137. Există o serie de obstacole în calea funcționării eficiente a centrului. În cei patru ani din perioada 2014–2018, s-au identificat 46 de cazuri de obstrucționare a activității centrului, dintre care 3 au condus la punerea în mișcare a acțiunii penale (în 2014, 2015 și 2017). Deși legea pedepsește obstrucționarea și ingerința în activitatea personalului centrului, astfel de încălcări continuă în practică.

[...]

139. În perioada 2014–2018, parchetele au început urmărirea penală în legătură cu doar 28 de plângeri referitoare la tortură și rele tratamente, reprezentând 3% din numărul total de plângeri adresate centrului.

140. Tortura a devenit o infracțiune specifică în 2003, însă până în 2012 nicio persoană nu a fost urmărită penal în temeiul articolului relevant.

141. În perioada 2012–2018, instanțele au condamnat 18 funcționari publici pentru tortură în cauze penale. Dintre acești funcționari, 14 erau membri ai forțelor de ordine, iar 4 erau membri ai administrației penitenciare.

142. S-a renunțat la pedeapsă în cazul a șase agenți ai forțelor de ordine, întrucât se împlinise termenul de prescripție pentru urmărirea penală, faptele în litigiu fiind săvârșite înainte de iulie 2012 (când s-a majorat pedeapsa pentru tortură). Celelalte 12

persoane au fost condamnate de instanțe la pedepse privative de libertate cu durate cuprinse între 7 și 11 ani.

[...]”

Într-un tabel s-a menționat numărul de plângeri referitoare la tortură înregistrat în fiecare an: 2012 – 371, 2013 – 265, 2014 – 220, 2015 – 478, 2016 – 435, 2017 – 418 și 2018 – 377.

B. Uniunea Europeană

58. Raportul anual al Uniunii Europene privind drepturile omului și democrația în lume în 2019 a menționat următoarele despre Republica Kîrgîză în secțiunea actualizată despre țări:

„Situția generală a drepturilor omului [în 2019] a rămas stabilă și este considerată a fi cea mai avansată din regiune. Guvernul și-a menținut angajamentul față de agenda sa privind drepturile omului și a adoptat documente relevante pentru punerea în aplicare a acestora, de exemplu Planul național de acțiune privind drepturile omului 2019-2021. Punerea în aplicare a reformei sistemului judiciar, la care UE contribuie prin intermediul asistenței oficiale pentru dezvoltare, a fost inclusă printre prioritățile conducerii. La 1 ianuarie 2019 au intrat în vigoare cinci coduri noi (printre care Codul penal și Codul de procedură penală), ceea ce oferă noi instrumente și reduce hotărârile arbitrare. [...] Persistă încă deficiențe în ceea ce privește aspecte specifice legate de drepturile omului, inclusiv impunitatea continuă pentru folosirea torturii, corupția generalizată [...], lipsa de independență și profesionalism a sistemului judiciar și caracterul slab în general al statului de drept. [...] Nu s-au luat măsuri pentru a aborda cazul notoriu al lui Azimjan Askarov, în pofida susținerii puternice constatate la nivel internațional (inclusiv Comitetul Drepturilor Omului al ONU).”

C. Organizații neguvernamentale internaționale pentru drepturile omului

59. Raportul Amnesty International din 2019 privind „Drepturile omului în Europa de Est și Asia Centrală” menționează următoarele în secțiunea referitoare la Republica Kîrgîză:

„La 1 ianuarie, au intrat în vigoare un nou Cod penal și un nou Cod de procedură penală. Aceste coduri au consolidat garanțiile împotriva torturii și a altor rele tratamente prin interzicerea explicită a torturii și a altor rele tratamente și prin excluderea ca inadmisibile a oricăror probe obținute prin tortură și alte rele tratamente, prin clarificarea momentului în care începe detenția în arestul poliției și, astfel, prin asigurarea faptului că persoanele private de libertate au dreptul la un avocat începând din momentul arestării efective. Noul Cod de procedură penală prevede, de asemenea, că, după depunerea unei plângeri pentru tortură, probele medicale trebuie să fie prelevate în termen de 12 ore.

Totuși, ONG-urile au primit în continuare sesizări despre tortură și alte rele tratamente și profilarea etnică practicate de poliție. La 20 noiembrie, un etnic uzbek a fost reținut în mod arbitrar de polițiști din cadrul secției de poliție Ak-Burinsk din Oș și, potrivit susținerilor, a fost bătut pentru a-l forța să mărturisească furtul a două telefoane mobile. Acesta se afla în mașina unui avocat care lucra pentru grupul pentru drepturile omului

Positive Dialogue atunci când polițiștii au oprit autovehiculul și l-au reținut fără nicio explicație. Alți doi polițiști au sosit și au arătat câteva documente în limba kîrgîză, pe care persoana reținută nu a putut să le înțeleagă, dar nu i-au permis avocatului să îi explice acestuia conținutul. Mai târziu, avocatul l-a localizat pe bărbatul respectiv la secția de poliție Ak-Burinsk, unde acesta i-a spus că a fost bătut. Avocatul s-a asigurat că bărbatul este dus la spital pentru constatarea leziunilor. Medicul a fost de acord să îl examineze în particular, departe de polițiștii care l-au bătut, dar a refuzat să completeze un formular în care să consemneze rănila în conformitate cu Protocolul de la Istanbul. Bărbatul a depus plângere pentru tortură.

[...]

Republica Kîrgîză încă nu a efectuat anchete complete și imparțiale cu privire la încălcările drepturilor omului care au avut loc în timpul și în urma violențelor etnice din iunie 2010 din Oș, în urma cărora etnicii uzbeki au fost vizați în mod disproporționat pentru urmărire penală.”

60. Human Rights Watch în „Raportul mondial 2020” a menționat, printre alte aspecte, următoarele:

„În ciuda apelurilor internaționale în favoarea eliberării apărătorului drepturilor Azimjan Askarov, o instanță regională a confirmat pedeapsa detențiunii pe viață aplicată acestuia în iulie. În baza modificărilor aduse Codului penal al Republicii Kîrgîze, avocații lui Askarov au declarat recurs la Curtea Supremă. Membrii societății civile care l-au vizitat pe Askarov, în vârstă de 68 de ani, spun că acesta are mai multe probleme de sănătate și nu are acces la un medic în afara penitenciarului în care este deținut. În octombrie, Askarov a redactat o scrisoare deschisă în care se plânga de condițiile din penitenciar, inclusiv de sancționarea arbitrară cu măsura izolării și de limitarea vizitelor din partea familiei. Într-o cauză separată, Askarov a fost implicat într-un proces pentru neplata de «daune morale» către victimele pretinselor sale infracțiuni.

Victimele încă așteaptă să se facă dreptate la 9 ani după violențele interetnice din iunie 2010, care s-au soldat cu sute de morți și mii de case distruse. Etnicii uzbeki au fost afectați în mod disproporționat.

[...]

Tortura este practică în continuare de către organele de aplicare a legii, impunitatea pentru aceasta fiind o regulă generală. Potrivit statisticilor guvernamentale trimise grupului anti-tortură *Voice of Freedom*, s-au înregistrat 171 de acuzații de tortură în prima jumătate a anului 2019, dar până în prezent un singur dosar a fost trimis la instanță. Potrivit grupurilor internaționale și locale, modificările aduse Codului penal al Republicii Kîrgîze în 2019 au contribuit la consolidarea protecției împotriva torturii și la creșterea pedepselor aplicate făptuitorilor.”

Într-o actualizare din 9 iunie 2020 intitulată „Republica Kîrgîză: După 10 ani încă nu se întrezărește dreptatea” (*Kyrgyzstan: Justice Elusive 10 Years On*), Human Rights Watch a declarat:

„Deși s-au comis crime oribile atât împotriva etnicilor uzbeki, cât și a celor kîrgîzi în iunie 2010, majoritatea celor care au fost uciși ori și-au pierdut casele în acel haos au fost din comunitatea etnică uzbekă.

Autoritățile kîrgîze au tras la răspundere unele persoane pentru crimele comise în timpul violențelor din iunie 2010. Potrivit datelor guvernamentale publicate în 2017, «instanțele au examinat 286 de cauze în care au fost implicate 488 de persoane» în

legătură cu violențele din iunie 2010. Totuși, majoritatea anchetelor penale privind crimele comise în timpul violențelor, aproape 4 000 din peste 5 000 de cazuri, potrivit datelor guvernamentale publicate în 2017, au fost suspendate pentru că persoanele acuzate nu au putut fi identificate sau nu au putut fi găsite.

Guvernul kirgîz nu a recunoscut faptul că etnicii uzbeki au fost în mod disproporționat victimele atacurilor sau că atacurile asupra cartierelor etnice uzebece au fost sistematice. Human Rights Watch a remarcat în 2012 că în marea majoritate a dosarelor penale în care victimele au fost etnici uzbeki încă nu s-au făcut cercetări.

[...]

Human Rights Watch are dovezi, de asemenea, că anchetele și procesele penale profund viciate, care vizează în principal minoritatea etnică uzbekă, au fost afectate pe scară largă de arestări arbitrare și rele tratamente, inclusiv tortură. Organele de cercetare penală au refuzat să investigheze acuzațiile de tortură, iar atacurile fizice frecvente asupra inculpaților și a avocaților acestora au afectat ședințele de judecată, a constatat Human Rights Watch.

[...]

Organizația pentru drepturile omului, *Bir Duino*, a citat date oficiale către CERD care arată că peste 70% dintre persoanele urmărite penal în legătură cu violențele din iunie 2010 erau etnici uzbeki. Grupul a menționat, de asemenea, că din 105 persoane urmărite penal pentru crimele comise în timpul violențelor, 97 sunt etnici uzbeki și 7 sunt kirgîzi.

[...]

După 10 ani, comunitatea etnică uzbekă din sudul Republicii Kirgîze încă se confruntă cu un sentiment de teamă și nesiguranță, în special în ceea ce privește aplicarea legii și justiția. «În ceea ce privește instanțele și în ceea ce privește reprezentarea politică, nu s-a schimbat nimic», a declarat pentru *Human Rights Watch* un apărător al drepturilor omului de etnie uzbekă din sudul Republicii Kirgîze. Prin urmare, «îmi este foarte greu să îmi fac treaba». Acesta a solicitat anonimatul, de teama unor repercusiuni.

[...]

În urma vizitei din decembrie 2019 în Republica Kirgîză, Raportorul Special al ONU privind problemele minorităților, Fernand de Varennes, a declarat că relațiile etnice din Republica Kirgîză «rămân fragile» și că factori precum «subreprezentarea minorităților» și «tratamente inechitabile din partea organelor de aplicare a legii» ar putea «aduce nivelul tensiunii interetnice într-un punct critic».

[...]

Deși unele comunități au găsit modalități de a trece peste violențele din iunie 2010, guvernul kirgîz are în continuare responsabilitatea de a recunoaște și a da socoteală pentru abuzurile din trecut.

[...]”

61. *Freedom House* a precizat următoarele în raportul său din 2020 intitulat „Libertatea în lume”:

„Grupurile minoritare etnice se confruntă cu marginalizare politică. Politicienii din majoritatea kirgîză s-au folosit de etnicii uzbeki ca țapi ispășitori pentru diverse probleme în ultimii ani, iar populațiile minoritare rămân subreprezentate în funcțiile electivă, chiar și în zonele în care constituie majoritatea demografică.

[...]

Drepturile inculpaților, inclusiv prezumția de nevinovăție, nu sunt întotdeauna respectate, iar probele prezumtiv obținute prin tortură sunt de regulă acceptate în instanțe.

Există informații credibile despre folosirea torturii în timpul arestării și audierii, pe lângă abuzurile fizice din penitenciare. Nu se dă curs majorității acestor informații prin anchete și condamnări. Puțini autori ai violențelor săvârșite împotriva comunității uzbece din sudul Republicii Kîrgîze în 2010 au fost aduși în fața justiției.

[...] Minoritățile etnice – în special uzbekii, care reprezintă aproape jumătate din populația orașului Oș – se confruntă în continuare cu discriminarea în materie de economie, securitate și de altă natură. Uzbekii sunt adesea vizați pentru hărțuire, arestare și maltratare de către organele de aplicare a legii pe baza unor acuzații îndoielnice de terorism sau extremism.

[...]”

D. Organizații naționale și regionale pentru drepturile omului

62. În iulie 2019, *Coalition Against Torture* (Coaliția împotriva torturii) din Republica Kîrgîză a declarat următoarele în prezentarea sa către cea de a 35-a sesiune a Grupului de lucru al ONU pentru evaluarea periodică universală (UPR):

„De la dobândirea independenței, Republica Kîrgîză a devenit parte la toate tratatele ONU privind interzicerea și prevenirea torturii și a relelor tratamente, iar aceste acorduri au fost integrate în legislația națională. În 2003, tortura a fost incriminată în legislația națională. În cadrul măsurilor de îmbunătățire a justiției în Republica Kîrgîză, începând cu 1 ianuarie 2019, s-au promulgat noul Cod penal și noul Cod de procedură penală, care consolidează garanțiile fundamentale ale libertății de a nu fi supus torturii în timpul detenției și majorează pedeapsa pentru tortură.

Guvernul kîrgîz a adoptat un plan de acțiune pentru combaterea torturii, acesta fiind în curs de aplicare prin cooperarea dintre agenții guvernamentale, organizații neguvernamentale internaționale și locale, inclusiv *Coalition Against Torture*.

În ultimii ani, guvernul Republicii Kîrgîze a dat dovadă de voință politică «pentru a ameliora situația în combaterea torturii». Totuși, aceste schimbări pozitive în domeniu nu sunt suficiente. Practicarea torturii de către organele de aplicare a legii încă are loc. Impunitatea pentru tortură constituie o regulă generală. Acest lucru este evidențiat de informările emise de organisme precum Ombudsmanul, NCTP, precum și cercetarea efectuată de *Coalition Against Torture*.

[...] [În conformitate cu] Indexul privind [...] tortura și relele tratamente aplicate persoanelor aflate în centre de arestare preventivă (SIZO) și centre de detenție provizorie (IVS), 30% din respondenți au declarat că au fost supuși unei forțe fizice nejustificate sau torturii de către organele [de aplicare a] legii. [...]

În 2018, o luptă selectivă împotriva corupției, rolul tot mai mare al organelor de aplicare a legii în combaterea extremismului și a terorismului, precum și alți factori au avut un impact negativ și a înrăutățit situația în materie de tortură. Trebuie remarcat faptul că a crescut numărul de cauze penale pentru acuzații de tortură, însă în doar câteva autorii au fost urmăriți penal pentru aceste acuzații. Acest lucru arată că una dintre principalele cauze ale obstacolelor în calea eradicării torturii o constituie impunitatea actelor de tortură.

Un obstacol major în calea eradicării torturii este lipsa unei anchete adecvate și efective. O analiză comparativă a rezultatelor examinării plângerilor referitoare la tortură primite de parchet în contextul creșterii numărului de refuzuri de începere a urmăririi penale față de presupușii făptuitori indică [o scădere în] eficacitatea investigării plângerilor referitoare la tortură.

[...]

În 2018, un studiu realizat în comun de *Coalition Against Torture* și Centrul Național de Prevenire a Torturii și a Altor Tratamente sau Pedepse cu Cruzime, Inumane sau Degradante (CNPT) pentru a evalua tortura și relele tratamente aplicate persoanelor deținute în centrele de arestare preventivă (SIZO) pe parcursul anului 2017 a constatat că unul din trei dintre cei 679 de respondenți (30,2%) a declarat că au fost supuși unei forțe fizice sau unor violențe nejustificate în timpul arestării și detenției, cifre care arată, fără îndoială, prevalența torturii în Republica Kirgîză.

În perioada 2016-2018, Parchetul General a înregistrat 1 140 de plângeri referitoare la tortură și rele tratamente, respectiv 435 în 2016, 418 în 2017 și 377 în 2018. Prin urmare, sunt mai puține plângeri referitoare la tortură. O reducere a numărului de plângeri privind tortura a fost observată și de *Coalition Against Torture*: în 2016, aceasta a primit 59 de plângeri de tortură: 43 în 2017 și 38 în 2018. De regulă, acesta poate fi rezultatul măsurilor eficiente luate de actorii implicați în combaterea torturii, inclusiv de apărătorii drepturilor omului, sau poate indica o lipsă de încredere în mecanismele existente de protecție juridică și teama de represalii ulterioare.

[...]

În majoritatea absolută a cazurilor (94%), tortura este folosită de agenții Ministerului de Interne pentru a obține cu forța declarații de recunoaștere a vinovăției. [a se vedea Raportul anual al Centrului Național de Prevenire a Torturii pentru 2016, pagina 27]

[...]

În mai multe de 10 decizii, Comitetul Drepturilor Omului al ONU (CDO) a recunoscut că Republica Kirgîză a încălcat dreptul la libertatea de a nu fi torturat prevăzut de art. 7 din PIDCP și a recomandat statului să ia măsuri reparatorii și să plătească despăgubiri victimei.

[...]

V. MECANISMUL NAȚIONAL DE PREVENIRE

În 2012, s-a înființat un Mecanism Național de Prevenire (MNP), ale cărui funcții au fost atribuite unui nou organism de stat – Centrul Național de Prevenire a Torturii și a Altor Tratamente sau Pedepse cu Cruzime, Inumane sau Degradante (CNPT). În iulie 2016, pentru prima dată după 7 ani de funcționare, MNP funcționa în efectiv complet. Centrul Național a primit peste 900 de plângeri, autoritățile au deschis 45 de dosare penale, din care 28 în temeiul articolului «Tortură». Centrul Național a prezentat Parlamentului 6 rapoarte anuale, din care 5 au fost examinate de Parlament, iar recomandările relevante au fost transmise organelor statului.

Obstrucționarea activităților MNP

În ultimii 5 ani, s-au înregistrat 46 de incidente de obstrucționare a activităților MNP și în 3 cazuri s-a dispus începerea urmăririi penale în legătură cu aceste incidente. În prezent, interdicția privind ingerințele și obstacolele în calea activităților personalului Centrului Național și ale membrilor Consiliului de Coordonare este exclusă din noul Cod penal și din Codul deontologic.

În prezent, Parlamentul Republicii Kîrgîze sabotează activitățile Consiliului de Coordonare al Centrului Național de Prevenire a Torturii.

Prin urmare, organul de conducere este paralizat [în capacitatea sa] de a întreprinde orice acțiuni semnificative, inclusiv [...] adoptarea bugetului pentru 2019, planificarea vizitelor de supraveghere și multe altele. În plus, Parlamentul nu a aprobat încă Regulamentul privind constituirea unei comisii de lucru pentru selectarea membrilor Consiliului de Coordonare al MNP.

Centrul Național nu are capacitate de funcționare deplină din cauza finanțării insuficiente. Nu există oportunități pentru vizite preventive din cauza lipsei fondurilor. În astfel de împrejurări, există riscul să fie insuficiente vizite preventive.”

În același timp, în propunere nu se sugerează că etnicii uzbeki se confruntă în prezent cu un mai mare risc de tortură în comparație cu alte grupuri de persoane.

63. În prezentarea sa către cel de-al treilea ciclu al UPR privind Republica Kîrgîză, examinat la 20 ianuarie 2020, *OPZO Spravedlivost Jalal-Abad Human Rights Organization* a declarat:

„Istoria recentă a Republicii Kîrgîze a fost marcată de conflicte interetnice cu ciocniri pe scară largă, care au avut loc în iunie 2010. Cauzele acestor conflicte sunt complexe, având rădăcini în diferențele istorice și culturale dintre kîrgîzi și uzbeki, precum și în inegalitatea socio-economică și politică reală și percepută dintre aceste comunități. Procesul de investigare și urmărirea penală disproporționată a etnicilor uzbeki pentru infracțiuni comise în timpul conflictului au demonstrat un model de comportament discriminatoriu al organelor de aplicare a legii împotriva etnicilor uzbeki în timpul și ulterior conflictului. Prin urmare, anchetele și urmărirea penală selectivă care au fost efectuate între timp au vizat în mod disproporționat uzbekii și au condus la puține dosare de urmărire penală îndreptate împotriva altor persoane. În plus, zeci de procese legate de violențele din iunie 2010 au fost grav viciate din cauza încălcării drepturilor inculpaților în intervalul cuprins între momentul arestării și condamnare, inclusiv utilizarea pe scară largă a torturii de către membrii organelor de aplicare a legii în cadrul anchetelor lor, refuzarea dreptului la reprezentare de către un avocat ales de deținuți sau a dreptului de a se consulta cu un avocat în particular.

[...] Republica Kîrgîză nu a reușit să creeze o atmosferă de încredere și siguranță între minoritățile etnice în ceea ce privește administrarea justiției și aplicarea legii. Acest lucru împiedică eforturile de punere în aplicare a statului de drept și de promovare a stabilității pe termen lung, ceea ce subminează toate eforturile de reconciliere. De exemplu, în loc să inițieze ori să înființeze un mecanism de reexaminare a tuturor cazurilor de persoane condamnate în legătură cu evenimentele din iunie 2010, Republica Kîrgîză a emis zeci de cereri de extrădare pentru etnicii uzbeki pe care autoritățile îi acuză că au organizat conflictul din iunie 2010 sau că au participat la acesta. Majoritatea persoanelor vizate de astfel de cereri de extrădare au fugit în Rusia.

[...]

Guvernul Republicii Kîrgîze a luat unele măsuri pentru a crea o societate pașnică și favorabilă incluziunii și pentru a promova toleranța, reconcilierea și înțelegerea între majoritatea kîrgîză și grupurile etnice minoritare. Totuși, dezvoltarea și aplicarea efectivă a documentului Conceptul statului pentru consolidarea unității poporului și a relațiilor interetnice (2013) nu au avut un impact măsurabil asupra situației interetnice din țară.”

64. În aprilie 2020, organizația neguvernamentală locală *Bir Duino* a semnalat că, în peste 60% din cazuri, rudele victimelor torturii au fost cele care au solicitat asistență acestei organizații deoarece victimele însele se aflau în executarea pedepselor sau erau deținute în centre de arestare preventivă cu regim închis, iar 51% dintre persoanele care au solicitat asistență erau de origine etnică uzbekă.

E. Funcționarea mecanismului de supraveghere în Republica Kîrgîză și situația persoanelor extrădate din Rusia

65. Guvernul pârât a furnizat Marii Camere informații actualizate cu privire la funcționarea mecanismului instituit pentru supravegherea asigurărilor date de autoritățile kîrgîze. Secțiunea următoare se bazează exclusiv pe observațiile acestuia și nu include informațiile reproduse anterior în hotărârea Camerei (pct. 55-60 din hotărârea Camerei).

66. Ambasada Rusiei în Republica Kîrgîză, prin unitățile sale teritoriale, efectuează vizite de supraveghere a persoanelor extrădate, pe baza dispozițiilor din Convenție, din Convenția asupra transferării persoanelor condamnate adoptată de CSI la 6 martie 1998 și din Instrucțiunile metodologice emise pentru membrii corpului diplomatic rus care efectuează vizite de supraveghere.

67. Instrucțiunile metodologice sus-menționate („Instrucțiunile”) au fost elaborate prin eforturi comune de cooperare între Parchetul General din Federația Rusă și Republica Kîrgîză și Ministerul Afacerilor Externe al Federației Ruse. Instrucțiunile stabilesc cadrul pentru supravegherea vizitelor la persoanele extrădate din Rusia care sunt deținute pe perioada premergătoare procesului sau care se află în executarea unor pedepse cu caracter penal în Republica Kîrgîză.

68. În cazul în care s-au dat asigurări, mecanismul de supraveghere se extinde în privința tuturor persoanelor extrădate în Republica Kîrgîză, indiferent de etnia lor, indiferent dacă s-a introdus o cerere la Curte sau dacă s-a dispus o măsură provizorie în temeiul art. 39 din Regulamentul Curții. Pentru a ajuta personalul diplomatic să își îndeplinească atribuțiile, anexa la Instrucțiuni conține o prezentare amplă a jurisprudenței Curții în temeiul art. 3 din Convenție cu privire la, printre altele, rele tratamente, condiții de detenție și acordarea de asistență medicală persoanelor private de libertate.

69. Potrivit informațiilor prezentate de misiunea diplomatică rusă în Republica Kîrgîză, personalul misiunii a vizitat cinci persoane în 2018 și trei persoane în 2019, cu asistența Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Kîrgîze. Nu s-au constatat nereguli în timpul vizitelor. În prezent, opt persoane extrădate din Rusia se află în executarea pedepselor în Republica Kîrgîză; totuși, din cauza pandemiei de COVID-19, nu s-au putut efectua vizite în perioada februarie-septembrie 2020.

70. În plus față de informațiile de mai sus, guvernul rus a prezentat date statistice obținute de la autoritățile kîrgîze cu privire la urmărirea penală în cazul persoanelor extrădate. Potrivit acestor date, în 2012 și 2013, din 130 de persoane extrădate de toate etniile, 69 au fost condamnate (20 dintre acestea fiind liberate condiționat). În rest, s-a renunțat la urmărirea penală pentru diferite motive. Informațiile obținute prin intermediul mecanismului de supraveghere includ exemple specifice de proceduri îndreptate împotriva a patru persoane (dintre care trei erau etnici uzbeki), care au fost extrădate înainte de crearea mecanismului. Aceștia fie au fost liberați condiționat, fie au beneficiat de amnistie în urma transferului lor în Republica Kîrgîză; într-unul din cazuri, s-a renunțat la urmărirea penală.

71. În ultimul rând, potrivit informațiilor furnizate de Parchetul General din Rusia, în perioada 2017-2020, 11 persoane de etnie uzbekă au fost extrădate în Republica Kîrgîză și nu există nicio dovadă că autoritățile kîrgîze nu și-au respectat asigurările sau că ar fi încălcat drepturile persoanelor respective.

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 3 DIN CONVENȚIE

72. Reclamanții s-au plâns că, în cazul extrădării lor în Republica Kîrgîză, s-ar confrunta cu un risc real de tratamente contrare art. 3 din Convenție deoarece făceau parte din minoritatea etnică uzbekă. Art. 3 din Convenție prevede următoarele:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

73. Guvernul a contestat acest argument.

A. Hotărârea Camerei

74. Cu privire la capetele de cerere formulate de reclamanți, Camera a considerat că era obligată, în esență, să respecte principiile generale consacrate în jurisprudența Curții (pct. 77-81 și 99-101 din hotărârea Camerei) și s-a concentrat pe aplicarea acestor principii și aprecierea faptelor.

75. Aceasta a recunoscut că, în anumite contexte, faptul că o persoană aparținea unui anumit grup vizat ar putea implica un risc real în sensul art. 3 din Convenție și că, în hotărârile pronunțate în perioada 2012-2015, Curtea a concluzionat că, în Republica Kîrgîză, etnicii uzbeki acuzați de infracțiuni legate de evenimentele din 2010 constituiau un astfel de grup vulnerabil. Totuși, Camera a subliniat că situația generală din Republica Kîrgîză nu a fost niciodată considerată de natură să genereze un risc real de rele tratamente în general pentru toate persoanele și că hotărârile anterioare s-au bazat pe

rapoarte internaționale întocmite în urma evenimentelor din 2010. În urma examinării perioadei 2015-2019, Camera a constatat că rapoartele internaționale disponibile nu mai susțin concluzia că etnicii uzbeki constituie un grup vulnerabil care se confruntă cu un risc specific de rele tratamente (pct. 84-88 din hotărârea Camerei).

76. După ce a ajuns la concluzia de mai sus, Camera a examinat chestiunea dacă, în cazul reclamanților, se putea demonstra existența unor riscuri reale individuale. Aceasta a constatat că autoritățile naționale au examinat corespunzător capetele de cerere relevante și a constatat că reclamanții nu au reușit să dovedească existența unor astfel de riscuri (pct. 93-96 din hotărârea Camerei). După ce a declarat în mod expres că această concluzie era suficientă pentru a constata că autoritățile ruse au respectat obligațiile care le revin în temeiul Convenției, Camera a considerat totuși oportun să examineze asigurările date de autoritățile kîrgîze și mecanismul de supraveghere comun ruso-kîrgîz înființat pentru vizitele corpului diplomatic rus la persoanele extrădate în Republica Kîrgîză și a constatat că acestea sunt de natură să atenueze orice potențial risc de rele tratamente (pct. 97-108 din hotărârea Camerei).

77. Având în vedere cele de mai sus, Camera a hotărât, cu cinci voturi la două, că nu ar fi încălcat art. 3 din Convenție în cazul extrădării reclamanților în Republica Kîrgîză.

B. Argumentele părților în fața Marii Camere

1. Reclamanții

78. Reclamanții, în observațiile prezentate în fața Marii Camere, au susținut că extrădarea lor în Republica Kîrgîză ar constitui o încălcare a art. 3 din Convenție.

79. Pe baza materialelor internaționale și a concluziilor organismelor de supraveghere relevante, reclamanții au susținut că cronologia raportărilor internaționale din 2011 până în prezent demonstra persistența unor grave încălcări ale drepturilor omului în urma ciocnirilor interetnice din 2011 și 2012, cu constante acte de tortură și rele tratamente, detenții arbitrare și vizarea disproporționată a uzbekilor în cadrul anchetelor penale; persistența ulterioară a torturii în cadrul cercetărilor penale, ca și eșecul autorităților kîrgîze de a efectua o anchetă efectivă cu privire la evenimentele susmenționate în perioada 2013-2016; denegarea de dreptate în cazul victimelor, impunitatea făptuitorilor, o posibilă prejudecată etnică endemică, insecuritate și teamă în comunitatea uzbekă și lipsa unor procese echitabile în perioada 2017-2020. Situația actuală a etnicilor uzbeki din Republica Kîrgîză se caracteriza prin tensiuni persistente, marginalizare politică, absența unei egalități reale, urmărirea penală disproporționată pentru acuzații de extremism, stereotipizarea, vizarea și profilarea etnică.

80. Contrar poziției Guvernului și constatărilor Camerei, reclamanții au susținut că nu au fost urmăriți penal pentru fapte cu „caracter infracțional comun” și că aceste demersuri au fost motivate etnic și legate de evenimentele din iunie 2010. Aceștia au afirmat, de asemenea, că, deși autorităților ruse le-au fost prezentate susținerile relevante, acestea au fost respinse fără o motivare suficientă.

81. Cu privire la primul reclamant, acesta a susținut că, deși acuzațiile se refereau la evenimente care datează din 2008, acțiunea penală împotriva sa nu a fost pusă în mișcare până în 2010 și, în realitate, era o strategie de a-l obliga să dea mită și a-l extorca de bunuri. Cu privire la cel de-al doilea reclamant, dimensiunea etnică a acuzațiilor îndreptate împotriva sa nu putea fi trecută cu vederea, iar acuzațiile erau în legătură directă cu ciocnirile interetnice și prejudecățile etnice din Republica Kîrgîză. În opinia reclamanților, urmărirea penală în cazul lor a fost arbitrară, iar acuzațiile au fost abuzive.

82. Referindu-se la hotărârile Curții din perioada 2012-2016, reclamanții au subliniat că riscul pentru etnicii uzbeki urmăriți penal în Republica Kîrgîză a fost recunoscut de mult timp de Curte și că, indiferent de natura acuzațiilor, aceștia ar fi expuși la abuzuri bazate exclusiv pe etnie. Au susținut, de asemenea, că elementele disponibile demonstau prejudecăți endemice și arbitrarie în cadrul urmăririi penale, un risc mai mare de rele tratamente cu care se confruntă etnicii uzbeki, precum și lipsa de eficacitate a funcționării mecanismului național de prevenire. În consecință, potrivit evaluării lor, aceștia s-ar confrunța cu un mare risc de rele tratamente din cauza etniei lor în cazul extrădării în Republica Kîrgîză.

83. Cu privire la aspectul asigurărilor, reclamanții au susținut că asigurările date de autoritățile kîrgîze nu erau de natură să genereze protecția cuvenită împotriva torturii. În susținerea poziției lor, aceștia au subliniat că asigurările date în cazurile lor au fost formulate în termeni generali și standardizați lipsiți de precizie și că, analizate în raport cu situația de discriminare și rele tratamente cu care se confruntă sistematic uzbekii din Republica Kîrgîză, astfel de asigurări nu păreau fiabile. Făcând trimitere la cauza *Hamrakulov împotriva Rusiei* (nr. 68894/13, pct. 69, 16 aprilie 2015), aceștia au susținut că vizitele de supraveghere efectuate de personalul diplomatic rus erau la latitudinea autorităților kîrgîze și că nu existau garanții procedurale corespunzătoare pentru a asigura eficacitatea vizitelor.

2. Guvernul

84. Guvernul rus, în observațiile pe care le-a prezentat în fața Marii Camere, a susținut constatățile Camerei și a subliniat absența riscurilor pentru reclamanți în cazul extrădării lor, precum și calitatea și fiabilitatea asigurărilor date de autoritățile kîrgîze.

85. În ceea ce privește interzicerea torturii și a altor rele tratamente aplicate persoanelor urmărite penal, acesta a subliniat că situația din Republica

Kîrgîză s-a schimbat semnificativ în ultimii 10 ani. Potrivit evaluării sale, Republica Kîrgîză a demonstrat un angajament continuu față de respectarea drepturilor omului punând în aplicare o serie de reforme juridice și cooperând cu actori internaționali. În ceea ce privește situația etnicilor uzbeki, Guvernul a declarat că, începând din 2010, autoritățile kîrgîze s-au ocupat de această problemă prin anchete și activități de supraveghere constante. A subliniat, de asemenea, că, deși unele rapoarte internaționale se refereau la existența unor tensiuni, aceste rapoarte s-au axat pe evenimentele din iunie 2010, pe eficacitatea reacției autorităților la acele evenimente și pe impactul asupra comunității uzebece, fără a acorda atenția cuvenită situației actuale, ori s-au bazat pe relatări indirecte, nu pe fapte stabilite. Guvernul a susținut că discriminarea împotriva populației non-kîrgîze nu a avut loc niciodată la scară masivă ori sistematică și că preocupările actuale erau concentrate în principal pe chestiuni legate de reprezentarea politică a minorităților.

86. Guvernul nu a fost de acord cu afirmația că situația din Republica Kîrgîză s-a înrăutățit în timp și a remarcat că, deși fenomenul relelor tratamente din păcate era extins, acest unic fapt nu împiedica extradările. A mai susținut că nu era rezonabil de așteptat din partea statelor să înlăture orice îndoială privind riscul de rele tratamente în urma extradării întrucât acest lucru ar crea o sarcină excesivă care nu putea fi dedusă din jurisprudența Curții.

87. În ceea ce privește cauzele reclamanților, Guvernul a afirmat mai întâi că situația generală din Republica Kîrgîză nu a fost niciodată considerată de Curte ca fiind de natură să împiedice orice extradare în această țară și că, având în vedere progresele constatate în rapoartele întocmite de surse internaționale, nu exista niciun motiv pentru a nu ține seama de această constatare. Cu privire la ambii reclamanți, Guvernul a afirmat că aceștia nu au demonstrat existența unor circumstanțe personale care să genereze un risc de rele tratamente. A subliniat că reclamanții au solicitat pentru prima dată statut de refugiat abia după arestarea lor în cadrul procedurii de extradare și că atitudinea și declarațiile lor în fața autorităților naționale au fost incoerente. Autoritățile ruse au examinat în mod corespunzător declarațiile reclamanților și au constatat că acestea sunt contradictorii și nefondate.

88. În ultimul rând, Guvernul a susținut că asigurările date de autoritățile kîrgîze, care includeau garanții specifice privind drepturile reclamanților, erau obligații de drept internațional fiabile și că nu existau motive întemeiate pentru a pune la îndoială faptul că autoritățile kîrgîze nu vor respecta asigurările în practică. În opinia Guvernului, calitatea și fiabilitatea asigurărilor erau dovedite și de funcționarea mecanismului de supraveghere care asigura vizitele personalului diplomatic rus la persoanele extradate.

3. Argumentele terților intervenienți

89. Comisia Internațională a Juriștilor (CIJ) și Consiliul European pentru Refugiați și Exilați au formulat observații comune în calitate de terți în fața

Marii Camere. Astfel, au abordat (1) domeniul de aplicare al obligațiilor de nereturnare; (2) folosirea asigurărilor diplomatice; (3) cadrul și practica juridice în materie de extradări din Rusia și drepturile suspectilor în Republica Kîrgîză.

90. Referindu-se la principiile consacrate în jurisprudența Curții referitoare la art. 2 și 3 din Convenție și evidențiind caracterul absolut al interzicerii tratamentelor contrare art. 3 din Convenție, terții au subliniat, în special, importanța examinării atente și riguroase de către Curte a pretențiilor legitime și necesitatea de a evalua toate probele contextuale și specifice cauzei care sunt disponibile, inclusiv informațiile obținute *proprio motu*, ținând seama de poziția vulnerabilă a solicitanților de azil. Aceștia au susținut că este sarcina Curții să se convingă că autoritățile naționale au efectuat o anchetă reală și efectivă cu privire la situația unei persoane și că concluziile lor sunt corespunzătoare și suficient susținute de elementele disponibile. În opinia lor, era necesar să se înlăture orice îndoială cu privire la existența unui risc dovedit de supunere la tratamente interzise, iar în cadrul acestei evaluări era necesară o atenție sporită.

91. Cu privire la asigurări, terții au făcut referire la declarațiile critice făcute de Consiliul Drepturilor Omului al ONU, Comitetul contra torturii, Raportorul Special privind tortura și Comitetul Drepturilor Omului, care au descurajat încrederea în asigurări, chiar și când acestea erau susținute de mecanisme de supraveghere, și au permis considerarea acestora ca factor relevant numai cu rezerve mari. În ceea ce privește principiile dezvoltate de Curte, terții au susținut că asigurările ar trebui nu doar să fie testate în raport cu informații fiabile și individualizate, ci și să fie examinate în lumina contextului în care au fost puse la dispoziție. În opinia terților, asigurările trebuie să fie susținute de un mecanism de supraveghere independent, cu acces neîngrădit și confidențial la persoana transferată, iar autoritățile naționale trebuie să colaboreze cu un astfel de mecanism cu bună-credință.

92. Cu privire la cadrul și practica juridice în materie de extradări din Rusia, intervenienții au susținut că instanțele ruse și-au folosit rareori competența pentru a evalua riscurile de returnare arbitrară, care au fost adesea deferite spre decizie procurorului general și nu au ținut seama de orientările interpretative ale Curții Supreme.

C. Motivarea Curții

1. Principii generale stabilite în jurisprudența Curții

(a) Interdicția de a expune străinii pasibili de expulzare unui risc de rele tratamente

93. Statele contractante au dreptul, în temeiul dreptului internațional consacrat și sub rezerva obligațiilor prevăzute prin tratate, inclusiv Convenția, să controleze intrarea, șederea și expulzarea străinilor [a se vedea,

de exemplu, *Hirsi Jamaa și alții împotriva Italiei* (MC), nr. 27765/09, pct. 113, CEDO 2012; *Üner împotriva Țărilor de Jos* (MC), nr. 46410/99, pct. 54, CEDO 2006-XII; *Abdulaziz, Cabales și Balkandali împotriva Regatului Unit*, 28 mai 1985, pct. 67, seria A nr. 94; *Boujlifa împotriva Franței*, 21 octombrie 1997, pct. 42, *Culegere de hotărâri și decizii 1997-VI*. Totuși, expulzarea unui străin de către un stat contractant poate să ridice o problemă în temeiul art. 3, și, prin urmare, să angajeze răspunderea statului respectiv în temeiul Convenției, în cazul în care s-au prezentat motive întemeiate pentru a crede că persoana respectivă va risca în mod real să fie supusă în țara de destinație unor tratamente contrare art. 3; în aceste circumstanțe, art. 3 implică obligația de a nu expulza persoana respectivă în țara respectivă [a se vedea, printre alte autorități, *Saadi împotriva Italiei* (MC), nr. 37201/06, pct. 124-125, CEDO 2008].

94. În caz de extrădare, un stat contractant are obligația de a coopera în materie penală internațională. Totuși, acest angajament este supus obligației aceluiași stat de a respecta caracterul absolut al interdicției prevăzute de art. 3 din Convenție. Prin urmare, orice susținere privind un risc real de supunere la tratamente contrare art. 3 în cazul extrădării într-o anumită țară trebuie să fie supusă aceluiași nivel de control, indiferent de baza legală a extrădării.

(b) Domeniul de aplicare al evaluării: situația generală și circumstanțele personale

95. Evaluarea riscului trebuie să se concentreze asupra consecințelor previzibile ale extrădării reclamantului în țara de destinație, având în vedere situația generală de acolo și circumstanțele personale (a se vedea, de exemplu, *Salah Sheekh împotriva Țărilor de Jos*, nr. 1948/04, pct. 136, 11 ianuarie 2007; *Vilvarajah și alții împotriva Regatului Unit*, 30 octombrie 1991, pct. 107-108, seria A nr. 215). Este necesar să se examineze dacă, având în vedere toate circumstanțele cauzei, s-au prezentat motive serioase pentru a crede că, dacă va fi expulzată, persoana respectivă va risca în mod real să fie supusă unor tratamente contrare art. 3 din Convenție. Dacă se stabilește existența unui astfel de risc, expulzarea reclamantului ar încălca automat art. 3, indiferent dacă riscul rezultă dintr-o situație generală de violență, o caracteristică personală a reclamantului sau o combinație a celor doi factori [a se vedea *F.G. împotriva Suediei* (MC), nr. 43611/11, pct. 116, 23 martie 2016].

96. Punctul de plecare pentru evaluare ar trebui să fie examinarea situației generale din țara de destinație. În acest sens și în cazul în care acest lucru este relevant, trebuie să se țină seama de existența unei situații generale de violență în țara de destinație (a se vedea *Sufi și Elmi împotriva Regatului Unit*, nr. 8319/07 și 11449/07, pct. 216, 28 iunie 2011). Totuși, o situație generală de violență nu va implica în mod normal, în sine, o încălcare a art. 3 în cazul unei expulzări în țara în discuție, cu excepția cazului în care nivelul intensității violenței este suficient pentru a concluziona că orice expulzare în

țara respectivă ar încălca automat art. 3 din Convenție. Curtea va adopta o astfel de abordare numai în cazurile cele mai extreme, în care există un risc real de rele tratamente exclusiv în virtutea faptului că persoana respectivă este expusă unor astfel de violențe la întoarcerea în țara în discuție (*ibidem*, pct. 218, și *NA. împotriva Regatului Unit*, nr. 25904/07, pct. 115, 17 iulie 2008).

97. În cazul în care o persoană susține că aparține unui grup expus în mod sistematic unor rele tratamente, Curtea consideră că protecția în temeiul art. 3 din Convenție intervine atunci când reclamantul demonstrează, eventual pe baza surselor disponibile, că există motive serioase pentru a crede în existența practicii în discuție și în apartenența sa la grupul respectiv (a se vedea *F.G. împotriva Suediei*, citată anterior, pct. 120).

98. Evaluarea unor astfel de pretenții este diferită de cea referitoare la situația generală de violență dintr-o anumită țară, pe de o parte, și la circumstanțele personale, pe de altă parte.

99. Prima etapă a acestei evaluări ar trebui să fie examinarea chestiunii dacă s-a stabilit existența unui grup expus în mod sistematic unor rele tratamente, care se încadrează în partea „situație generală” a evaluării riscului. Reclamanții care aparțin unui grup vulnerabil pretins vizat nu ar trebui să descrie situația generală, ci existența unei practici sau a unui risc mai mare de rele tratamente pentru grupul din care susțin că fac parte. În etapa următoare, aceștia ar trebui să stabilească apartenența personală la grupul în discuție, fără a trebui să demonstreze alte circumstanțe personale sau caracteristici distincte [a se vedea *J.K. și alții împotriva Suediei* (MC), nr. 59166/12, pct. 103-105, 23 august 2016].

100. În cazurile în care – în pofida unei posibile temeri de persecuție întemeiate din cauza unor circumstanțe care agravează riscurile – nu se poate stabili că un grup este expus în mod sistematic unor rele tratamente, reclamanții au obligația de a demonstra existența unor alte caracteristici distinctive speciale care i-ar expune unui risc real de rele tratamente. Dacă nu demonstrează astfel de circumstanțe personale, există posibilitatea să fie constatată de către Curte o încălcare a art. 3 din Convenție (a se vedea, de exemplu, *A.S.N. și alții împotriva Țărilor de Jos*, nr. 68377/17 și 530/18, 25 februarie 2020, cu privire la minoritatea sikh din Afganistan; *A.S. împotriva Franței*, nr. 46240/15, 19 aprilie 2018, cu privire la persoane asociate cu fapte de terorism în Algeria; *A. împotriva Elveției*, nr. 60342/16, 19 decembrie 2017, cu privire la minoritatea creștină din Iran).

101. În cazurile în care s-au prezentat motive serioase pentru a crede că, dacă va fi expulzată, persoana respectivă va risca în mod real să fie supusă unor tratamente contrare art. 3, Curtea va examina dacă asigurările obținute în cazul respectiv sunt suficiente pentru a elimina orice risc real de rele tratamente [a se vedea *Othman (Abu Qatada) împotriva Regatului Unit*, nr. 8139/09, pct. 192, CEDO 2012]. Totuși, asigurările nu sunt suficiente în sine pentru a asigura o protecție corespunzătoare împotriva riscului de rele tratamente. Există obligația de a examina dacă asigurările oferă, în aplicarea

lor practică, o garanție suficientă că reclamantul va fi protejat împotriva riscului de rele tratamente. Ponderea care trebuie acordată asigurărilor din partea statului de primire depinde, în fiecare caz, de circumstanțele care prevalează la momentul faptelor (*ibidem*, pct. 187).

(c) Natura aprecierii Curții

102. Preocuparea Curții în prezenta cauză este de a evita ca reclamanții să fie expuși unor rele tratamente interzise de art. 3 în cazul extrădării lor în Republica Kîrgîză. În temeiul art. 1 din Convenție, responsabilitatea principală pentru punerea în aplicare și asigurarea respectării drepturilor și libertăților garantate le revine autorităților naționale. Mecanismul constând în adresarea de plângeri Curții este astfel subsidiar sistemelor naționale de protecție a drepturilor omului. Acest caracter subsidiar este exprimat în art. 13 și art. 35 § 1 din Convenție [a se vedea *M.S.S. împotriva Belgiei și Greciei* (MC), nr. 30696/09, pct. 286-287, CEDO 2011].

103. Totuși, Curtea trebuie să se convingă că evaluarea efectuată de autoritățile statului contractant este corespunzătoare și susținută suficient de datele interne, precum și de datele provenite din alte surse fiabile și obiective, ca de exemplu alte state contractante sau necontractante, agenții ale Organizației Națiunilor Unite și ONG-uri respectabile (a se vedea, printre alte autorități, *NA împotriva Regatului Unit*, citată anterior, pct. 119).

104. În plus, în cazul în care au avut loc proceduri interne, nu este de competența Curții să înlocuiască aprecierea faptelor de către instanțele naționale cu propria apreciere și, ca regulă generală, le revine acestor instanțe sarcina de a evalua probele care le-au fost prezentate [a se vedea, printre altele, *Giuliani și Gaggio împotriva Italiei* (MC), nr. 23458/02, pct. 179-180, CEDO 2011; *Nizomhon Djuraiev împotriva Rusiei*, nr. 31890/11, pct. 113, 3 octombrie 2013; *Savridin Djuraiev împotriva Rusiei*, nr. 71386/10, pct. 155, 25 aprilie 2013]. Totuși, așa ceva nu ar trebui să conducă la o abdicare a responsabilității Curții și la renunțarea la orice supraveghere a soluției obținute după exercitarea căilor de atac interne, altminteri drepturile garantate de Convenție ar fi lipsite de orice substanță. În conformitate cu art. 19 din Convenție, obligația Curții este de a asigura respectarea angajamentelor asumate de părțile contractante la Convenție (a se vedea *Nizomhon Djuraiev*, citată anterior, pct. 113).

105. Ca principiu general, autoritățile naționale sunt cele mai în măsură să aprecieze nu numai faptele, ci, în special, credibilitatea martorilor, întrucât acestea au avut ocazia să vadă, să audă și să evalueze comportamentul persoanei respective. Totuși, evaluarea acestora este, de asemenea, supusă controlului Curții (a se vedea, de exemplu, *R.C. împotriva Suediei*, nr. 41827/07, pct. 52, 9 martie 2010).

106. În cazul în care reclamantul nu a fost deja expulzat, momentul material al aprecierii trebuie să fie cel al examinării cauzei de către Curte (a se vedea *Chahal împotriva Regatului Unit*, 15 noiembrie 1996, pct. 86,

Culegere 1996-V). Se impune o evaluare completă și *ex nunc* în cazul în care este necesar să se ia în considerare informațiile care au apărut după luarea deciziei definitive de către autoritățile naționale [a se vedea, de exemplu, *Maslov împotriva Austriei* (MC), nr. 1638/03, pct. 87-95, CEDO 2008; *Sufi și Elmi*, citată anterior, pct. 215). Întrucât natura responsabilității statelor contractante în temeiul art. 3 în astfel de cazuri constă în expunerea unei persoane la riscul de rele tratamente, existența riscului se evaluează în primul rând în raport cu faptele care erau cunoscute sau ar fi trebuit să fie cunoscute de statul contractant în momentul expulzării (a se vedea *Saadi*, citată anterior, pct. 133). Această rezervă demonstrează că obiectivul principal al principiului *ex nunc* este de a servi ca garanție în cazurile în care a trecut o perioadă semnificativă de timp între adoptarea deciziei interne și examinarea de către Curte a capătului de cerere formulat de reclamant în temeiul art. 3 și, prin urmare, în cazul în care situația din statul de reședință s-ar fi putut schimba, respectiv s-ar fi deteriorat sau îmbunătățit.

107. Curtea subliniază că orice constatare în astfel de cauze privind situația generală dintr-o anumită țară și dinamica acesteia, precum și constatarea existenței unui anumit grup vulnerabil constituie, în esență, o apreciere factuală *ex nunc* efectuată de Curte pe baza elementelor disponibile.

108. În unele hotărâri pronunțate de Cameră, Curtea a trebuit să examineze dacă situația generală din țara de destinație în ceea ce privește riscul de rele tratamente s-a îmbunătățit sau nu ulterior pronunțării unor hotărâri anterioare în care a constatat existența riscului (a se vedea, de exemplu, *A.M. împotriva Franței*, nr. 12148/18, pct. 120-126, 29 aprilie 2019; *X împotriva Suediei*, nr. 36417/16, pct. 26-31 și 52, 9 ianuarie 2018; *Djaksibergenov împotriva Ucrainei*, nr. 12343/10, pct. 37, 10 februarie 2011). Procedând astfel, Curtea nu a considerat o „îmbunătățire” ca fiind un element sau criteriu suplimentar care trebuie îndeplinit în evaluarea situației generale, ci a utilizat această noțiune numai pentru a descrie evoluțiile din țările respective (Algeria, Maroc și, respectiv, Kazahstan în cauzele citate). Curtea a procedat în același mod în cauzele în care a constatat că îmbunătățirea situației generale dintr-o anumită țară este insuficientă (a se vedea, de exemplu, *Chahal*, pct. 101-103, și *Salah Sheekh*, pct. 139, ambele citate anterior). În consecință, orice examinare a existenței unei îmbunătățiri sau a unei deteriorări a situației generale dintr-o anumită țară echivalează cu o apreciere de fapt și poate fi revizuită de Curte în lumina circumstanțelor în schimbare. Prin urmare, nimic nu împiedică efectuarea unei astfel de reexaminări a situației generale de către o Cameră într-o hotărâre privind o cauză individuală.

(d) Repartizarea sarcinii probei

109. Evaluarea existenței unui risc real trebuie să fie în mod necesar riguroasă (a se vedea *Chahal*, pct. 96, și *Saadi*, pct. 128, ambele citate anterior). În principiu, reclamantului îi revine sarcina de a prezenta probe de natură să dovedească existența unor motive serioase de a crede că, în cazul în

care s-ar pune în aplicare măsura contestată, acesta ar fi expus unui risc real de a fi supus unor tratamente contrare art. 3 (a se vedea, de exemplu, *Saadi*, citată anterior, pct. 129, și *N. împotriva Finlandei*, nr. 38885/02, pct. 167, 26 iulie 2005). În cazul în care s-au prezentat astfel de probe, Guvernului îi revine sarcina de a înlătura orice îndoială ridicată de acestea (a se vedea *F.G. împotriva Suediei*, citată anterior, pct. 120).

110. În cazul în care se susține existența unui risc real individual, le revine persoanelor care susțin că expulzarea lor ar constitui o încălcare a art. 3 sarcina de a prezenta, în cea mai mare măsură posibilă din punct de vedere practic, elemente și informații care să permită autorităților statului contractant respectiv, precum și Curții, să evalueze riscul pe care îl poate implica expulzarea (a se vedea *Said împotriva Țărilor de Jos*, nr. 2345/02, pct. 49, CEDO 2005-VI). Deși anumiți factori individuali pot, atunci când sunt luați separat, să nu constituie un risc real, aceiași factori pot genera un risc real atunci când sunt luați cumulativ și când sunt luați în considerare într-o situație de violență generală și de securitate sporită (a se vedea *NA împotriva Regatului Unit*, citată anterior, pct. 130).

111. De asemenea, atunci când un reclamant susține că situația generală din țară este de natură să împiedice toate expulzările, acestuia îi revine, în principiu, sarcina de a prezenta probele necesare. Totuși, pentru susținerile bazate pe un risc general bine-cunoscut, atunci când informațiile referitoare la un astfel de risc sunt verificabile în mod liber dintr-o gamă largă de surse, obligațiile care le revin statelor în temeiul art. 2 și 3 din Convenție înseamnă că autoritățile trebuie să efectueze din oficiu o evaluare a acestui risc (a se vedea *F.G. împotriva Suediei*, citată anterior, pct. 126-127 cu trimiteri suplimentare).

112. Aceleași principii se aplică susținerilor bazate pe apartenența la un grup vulnerabil, care necesită probe privind relele tratamente sistematice, ca element al situației generale dintr-o țară, precum și privind apartenența reclamantului la acest grup (*supra*, pct. 99).

(e) Elemente relevante

113. În ceea ce privește aprecierea probelor, este consacrat în jurisprudența Curții faptul că „existența riscului necesită o apreciere în primul rând în raport cu faptele cunoscute sau care ar fi trebuit să fie cunoscute de statul contractant în momentul expulzării” (*F.G. împotriva Suediei*, citată anterior, pct. 115). Statul contractant are obligația de a lua în considerare nu numai probele prezentate de reclamant, ci și toate celelalte fapte care sunt relevante în cauza în curs de examinare.

114. În cadrul aprecierii ponderii care trebuie acordată materialului informativ despre țară, Curtea a constatat că trebuie să se țină seama de sursa acestuia, în special de fiabilitatea și obiectivitatea lui. În ceea ce privește rapoartele, autoritatea și reputația autorului, seriozitatea investigațiilor prin intermediul cărora au fost întocmite, coerența concluziilor lor și coroborarea

lor cu alte surse sunt toate considerente relevante (a se vedea *Saadi*, citată anterior, pct. 143).

115. Curtea recunoaște, de asemenea, că trebuie să se țină seama de prezența și capacitățile de raportare ale autorului materialului informativ în țara în discuție (a se vedea *Sufi și Elmi*, citată anterior, pct. 231). Curtea apreciază numeroasele greutăți cu care se confruntă guvernele și ONG-urile care colectează informații în situații periculoase și instabile. Acceptă faptul că nu va fi întotdeauna posibil ca investigațiile să fie efectuate în imediata vecinătate a unui conflict și că, în astfel de cazuri, poate fi necesar să se pună baza pe informații oferite de surse care cunosc situația în mod direct (*ibidem*, pct. 232).

116. La evaluarea riscului invocat, Curtea poate obține elemente relevante *proprio motu*. Acest principiu a fost stabilit ferm în jurisprudența Curții (a se vedea *H.L.R. împotriva Franței*, 29 aprilie 1997, pct. 37, *Culegere* 1997-III; *Hilal împotriva Regatului Unit*, nr. 45276/99, pct. 60, CEDO 2001-II; *Hirsi Jamaa și alții*, citată anterior, pct. 116), și ar fi prea restrictivă o abordare în temeiul art. 3 în cauzele referitoare la străini pasibili de expulzare sau extrădare în cazul în care Curtea, în calitate de instanță internațională pentru drepturile omului, ar lua în considerare numai elementele puse la dispoziție de autoritățile naționale ale statului contractant în cauză, fără a le compara cu elemente din alte surse fiabile și obiective (a se vedea *Salah Sheekh*, citată anterior, pct. 136).

2. Aplicarea principiilor generale sus-menționate în prezenta cauză

117. Curtea trebuie să verifice acum dacă, în lumina principiilor generale stabilite în temeiul art. 3 din Convenție, extrădarea reclamantilor din Rusia în Republica Kîrgîză ar conduce la o încălcare a acestui articol.

118. Curtea constată că, în perioada 2012–2016, a examinat nouă cauze având ca obiect extrădarea unor etnici uzbeki din Rusia în Republica Kîrgîză (a se vedea *Mahmudjan Ergașev împotriva Rusiei*, nr. 49747/11, 16 octombrie 2012; *Gairatbek Saliev împotriva Rusiei*, nr. 39093/13, 17 aprilie 2014; *Kadirjanov și Mamașev împotriva Rusiei*, nr. 42351/13 și 47823/13, 17 iulie 2014; *Mamadaliev împotriva Rusiei*, nr. 5614/13, 24 iulie 2014; *Hamrakulov împotriva Rusiei*, nr. 68894/13, 16 aprilie 2015; *Nabid Abdullaiev împotriva Rusiei*, nr. 8474/14, 15 octombrie 2015; *Turgunov împotriva Rusiei*, nr. 15590/14, 22 octombrie 2015; *Tadjibaiev împotriva Rusiei*, nr. 17724/14, 1 decembrie 2015; *R. împotriva Rusiei*, nr. 11916/15, 26 ianuarie 2016). În hotărârile sus-menționate, Curtea, chiar dacă nu a considerat că situația generală a drepturilor omului, deși extrem de problematică, este de natură să împiedice orice extrădare, a stabilit că rapoartele specifice descriu o practică specifică și sistematică de supunere la rele tratamente a etnicilor uzbeki în perioada respectivă și, prin urmare, a constatat că aceștia erau în continuare expuși unui risc real de rele tratamente. În continuare, Curtea va verifica dacă informațiile și elementele disponibile

în prezent susțin în continuare o constatare similară în privința celor doi reclamanți din prezenta cauză, astfel încât apartenența lor la acest grup să fie suficientă pentru a demonstra riscul real invocat.

(a) Circumstanțele cauzei reclamanților

119. Curtea observă că au trecut aproape 6 ani de la pronunțarea hotărârilor interne definitive în cauzele reclamanților. Prin urmare, în conformitate cu principiul *ex nunc*, Marea Cameră trebuie să evalueze existența unui risc real în momentul examinării cauzei.

(b) Situația generală din Republica Kîrgîză

120. Curtea reiterează de la bun început că, deși și-a exprimat îngrijorarea cu privire la cazurile repetate de rele tratamente din Republica Kîrgîză, nu a găsit niciodată un temei suficient pentru a concluziona că situația generală era de natură să împiedice orice expulzare în această țară (a se vedea, de exemplu, *Mahmudjan Ergașev*; *Gairatbek Saliev*; *Tadjibaiev*, toate citate anterior).

121. Rapoartele disponibile emise de organisme ONU pentru drepturile omului și ONG-uri internaționale, regionale și naționale care descriu situația actuală din Republica Kîrgîză arată în continuare că incidentele de tortură și rele tratamente, lipsa unor anchete efective și impunitatea recurentă constituie încă motive de mare îngrijorare în privința Republicii Kîrgîze (a se vedea, de exemplu, *supra*, pct. 56 și 59-63).

122. În această privință, Curtea observă că autoritățile kîrgîze (*supra*, pct. 57), în cel de-al treilea raport periodic prezentat Comitetului Drepturilor Omului la 25 februarie 2020, deși au precizat că tortura era interzisă la nivel constituțional și legislativ și au prezentat date statistice care arată o ușoară scădere a incidentelor de tortură raportate, au recunoscut că în perioada 2014–2018 s-a pus în mișcare acțiunea penală în doar 3% din plângerile adresate mecanismului național de prevenire și că, în perioada 2012–2018, doar 18 agenți publici au fost declarați de instanțe ca fiind vinovați de tortură în dosare penale. În Raportul anual privind drepturile omului și democrația în lume în 2019, Uniunea Europeană a luat act, pe de o parte, de angajamentul guvernului kîrgîz față de agenda sa privind drepturile omului, de punerea în aplicare a unei reforme a sistemului judiciar și adoptarea a cinci noi coduri în vederea reducerii deciziilor arbitrare, iar pe de altă parte, de impunitatea continuă pentru folosirea torturii, corupția generalizată, lipsa de independență și profesionalism a sistemului judiciar, precum și caracterul slab în general al statului de drept.

123. De asemenea, Curtea ia act de faptul că Amnesty International, în raportul din 2019 (*supra*, pct. 59), a subliniat faptul că Codul penal și Codul de procedură penală recent adoptate au consolidat garanțiile împotriva torturii și a altor rele tratamente prin interzicerea explicită a torturii și prin excluderea

ca inadmisibile a oricăror probe obținute folosind tortura, prin asigurarea faptului că persoanele private de libertate au dreptul la un avocat din momentul arestării efective și prin impunerea obligației de a recolta probe medicale de îndată ce se depune o plângere referitoare la tortură. În același timp, aceasta a raportat că ONG-urile au primit în continuare sesizări despre tortură și alte rele tratamente și despre profilarea etnică practică de poliție. Raportul din 2020 al *Human Rights Watch* (*supra*, pct. 60) a subliniat, de asemenea, în ceea ce privește statisticile guvernamentale, că impunitatea pentru tortură persista în Republica Kîrgîză, dar că modificările aduse Codului penal au contribuit la consolidarea protecției juridice împotriva torturii și la majorarea pedepselor aplicate făptuitorilor. *Freedom House*, în raportul din 2020, a precizat că existau sesizări credibile despre tortură folosită în timpul arestării și audierii, pe lângă abuzurile fizice din penitenciare, și că majoritatea acestor sesizări nu s-au soldat cu anchete și condamnări (*supra*, pct. 61).

124. *Coalition Against Torture* din Republica Kîrgîză a menționat în observațiile sale din iulie 2019 adresate Grupului de lucru UPR (pct. 62) că 30% dintre persoanele deținute în centre de arestare preventivă au susținut că au fost supuse unei forțe fizice nejustificate sau torturii din partea organelor de aplicare a legii și că, în majoritatea absolută a cazurilor (94%), tortura a fost folosită de agenții forțelor de ordine interne pentru a obține cu forța declarații de recunoaștere a vinovăției. Deși numărul acuzațiilor de tortură înregistrate atât de autorități, cât și de ONG-uri a scăzut cu aproximativ 10% în perioada 2016-2018, rămâne neclar dacă acesta a fost rezultatul măsurilor efective luate pentru combaterea torturii sau un indiciu al lipsei de încredere în mecanismele existente de soluționare a plângerilor pentru a asigura protecție juridică și al temerii de represalii ulterioare (*supra*, pct. 62).

125. Rapoartele internaționale privind funcționarea mecanismului național de prevenire sunt ambivalente. De exemplu, Subcomitetul ONU pentru prevenirea torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, deși în urma vizitei din 2018 a felicitat mecanismul pentru voința și dedicarea sa față de obiectivul de prevenire a torturii, a remarcat că Parlamentul kîrgîz nu era interesat să ia în considerare rapoartele mecanismului și că recomandările în general au fost tratate superficial de autoritățile guvernamentale de rang înalt, dar au o anumită pondere la nivel operațional (pct. 40 din hotărârea Camerei). În iulie 2019, *Coalition Against Torture* din Republica Kîrgîză a menționat în comunicarea sa adresată Grupului de lucru UPR că Parlamentul kîrgîz sabotează activitățile mecanismului național de prevenire și că acesta din urmă nu avea capacitatea de a funcționa corespunzător din cauza finanțării insuficiente (*supra*, pct. 63).

126. Indiferent de schimbările juridice și instituționale sus-menționate, Curtea constată că sursele internaționale continuă să își exprime îngrijorarea cu privire la acțiunile insuficiente ale autorităților kîrgîze pentru prevenirea torturii și a altor rele tratamente în practică, precum și cu privire la prevalența

impunității. Totuși, elementele internaționale disponibile nu susțin constatarea că situația generală din țară s-a deteriorat în raport cu evaluările anterioare, ceea ce nu a determinat Curtea să ajungă la constatări care să împiedice orice expulzare în Republica Kîrgîză (*supra*, pct. 118) sau că a atins un nivel care impune o interdicere totală a extrădărilor în această țară (a se compara cu *Sufi și Elmi*, pct. 216, și *Djaksibergenov*, pct. 37, ambele citate anterior).

(c) Situația etnicilor uzbeki din Republica Kîrgîză

127. Reclamanții au susținut în mod constant în observațiile lor adresate autorităților naționale și Curții că etnia lor uzbekă îi plasa într-un grup vulnerabil care risca să fie supus relelor tratamente în cazul extrădării lor în Republica Kîrgîză. Astfel de susțineri combină elemente referitoare la situația generală din țara respectivă și la circumstanțe personale. Prin urmare, acestea necesită probe fiabile și obiective, în ceea ce privește situația generală, a faptului că grupul respectiv este expus în mod sistematic relelor tratamente și, în funcție de circumstanțele personale, că reclamanții fac parte din acest grup (*supra*, pct. 99, 111 și 112).

128. Etnia reclamanților nu constituie un motiv de dezacord între părțile din prezenta cauză. Nu se contestă faptul că reclamanții sunt resortisanți kîrgîzi de origine etnică uzbekă. În consecință, Curtea va examina acum dacă etnicii uzbeki constituie un grup care este expus în mod sistematic relelor tratamente în Republica Kîrgîză.

129. După cum s-a arătat mai sus, Curtea a concluzionat într-o serie de hotărâri privind extrădarea în Republica Kîrgîză a etnicilor uzbeki că aceștia sunt expuși unui risc real de a fi supuși unor rele tratamente ca urmare a originii lor etnice (a se vedea, de exemplu, *Mahmudjan Ergașev*, precum și *R. împotriva Rusiei*, ambele citate anterior). Problema dacă etnicii uzbeki prezintă în continuare un risc mai mare de a fi supuși relelor tratamente în comparație cu alte persoane din Republica Kîrgîză este principalul motiv al dezacordului dintre părți.

130. În consecință, Curtea se va concentra asupra susținerii specifice potrivit căreia etnicii uzbeki se confruntă cu un risc mai mare de a fi supuși unor rele tratamente. Procedând astfel, Curtea va lua în considerare în evaluarea sa orice indicii privind o îmbunătățire sau înrăutățire a situației drepturilor omului în general sau pentru un anumit grup ori domeniu care ar putea fi relevante pentru circumstanțele reclamanților (a se vedea *Șamaiev și alții împotriva Georgiei și Rusiei*, nr. 36378/02, pct. 337, CEDO 2005-III).

131. În această privință, trebuie amintit că constatările anterioare ale Curții potrivit cărora etnicii uzbeki din Republica Kîrgîză constituiau un grup vulnerabil în sensul art. 3 din Convenție se bazau pe rapoarte specifice, care descriu o practică specifică și sistematică de supunere a acestui grup unor rele tratamente aplicate în perioada relevantă (a se vedea trimiterile la cauze la pct. 118 *supra* și, cel mai recent, *R. împotriva Rusiei*, citată anterior, pct. 62).

132. În ceea ce privește situația actuală, Curtea constată absența unor raportări specifice privind tortura bazată pe etnie aplicată uzbekilor, spre deosebire de alte riscuri bazate pe etnie, ca de exemplu insecuritatea, discriminarea în materie de economie și securitate, profilarea etnică și marginalizarea politică (*supra*, pct. 55 și 59-60). Deși, în urma ciocnirilor etnice din iunie 2010 existau dovezi specifice care arătau că etnicii uzbeki erau expuși unui risc mai mare de rele tratamente, rapoartele recente susmenționate (*supra*, pct. 55-64) nu mai conțin astfel de informații. În consecință, Curtea nu are niciun temei pentru a ajunge la concluzia că etnicii uzbeki constituie un grup care încă este expus în mod sistematic relelor tratamente. Prin urmare, aceasta va aborda acum circumstanțele personale ale reclamantilor.

(d) Circumstanțele personale ale reclamantilor

133. Primul reclamant a fost acuzat în Republica Kîrgîză de deturnare de fonduri în formă agravată, iar al doilea reclamant a fost acuzat de mai multe infracțiuni săvârșite cu violență în formă agravată (*supra*, pct. 15 și 33-34). Referitor la natura acestor acuzații, reclamantii au subliniat în observațiile lor pretinsa componentă etnică a acuzațiilor îndreptate împotriva ambilor. Aceștia au contestat încadrarea dată de instanță faptelor respective ca fiind „infracțiuni de drept comun” și „nu la prima vedere legate de originea etnică uzbekă a reclamantilor sau de persecuția politică pentru acest motiv” (a se vedea pct. 93 din hotărârea Camerei).

134. În ceea ce privește acuzațiile de deturnare de fonduri îndreptate împotriva primului reclamant, Marea Cameră observă că nu s-a prezentat nicio probă solidă în susținerea pretensei prejudecăți etnice care a stat la baza acestora. Primul reclamant a susținut că începerea urmăririi penale împotriva sa a avut loc abia în 2010 și a fost, de fapt, o strategie folosită împotriva etnicilor uzbeki pentru a-i obliga să dea mită și a-i extorca de bunuri. Totuși, aceste aserțiuni nu sunt susținute de fapte specifice și concrete, cu excepția trimiterii la momentul începerii cercetării penale și a concluziei pe care Curtea este invitată să o deducă de aici. Deși primul reclamant a susținut că acuzațiile împotriva sa nu erau nici detaliate, nici susținute de probe și că acest lucru demonstrează că motivul urmăririi penale l-a constituit etnia sa, Curtea observă că acuzațiile îndreptate împotriva sa erau suficient de detaliate, cu menționarea atât a victimelor, cât și a sumelor prezumtiv deturnate de el (*supra*, pct. 15). Având în vedere că niciuna dintre aserțiunile sale nu este susținută de nicio probă și nu reprezintă ceva mai mult decât niște speculații, în cazul său nu se poate demonstra în mod fiabil existența unui risc individual real că va fi supus unor rele tratamente.

135. În ceea ce îl privește pe al doilea reclamant, Curtea constată că acuzațiile îndreptate împotriva sa se referă la infracțiuni săvârșite cu violență în formă agravată și motivate de ură etnică în cursul evenimentelor din iunie 2010. Totuși, simplul fapt că reclamantul a fost urmărit penal pentru pretinsa

profilare etnică a victimelor sale și pentru că a recurs la violență împotriva unor persoane de etnie kîrgîză în contextul unor ciocniri interetnice nu înseamnă în mod automat că este el însuși victima unei persecuții sau prejudecăți etnice. Aserțiunea sa că procesul penal îndreptat împotriva sa s-a bazat pe acuzații falsificate sau că acuzația de ură etnică față de partea kîrgîză a populației l-a expus unor prejudecăți de natură să se transforme în rele tratamente necesită o justificare separată și corespunzătoare. Având în vedere că al doilea reclamant nu a reușit să justifice aserțiunile sale în alt mod decât prin precizarea că a fost acuzat de infracțiuni motivate de ură împotriva etnicilor kîrgîzi ori să motiveze în mod rezonabil călătoriile sale repetate către și dinspre Republica Kîrgîză după iunie 2010 și obținerea unui nou pașaport acolo la câteva luni după sosirea în Rusia (*supra*, pct. 43), nu se poate demonstra în mod fiabil existența unui risc individual real că va fi supus unor rele tratamente.

136. Curtea reiterează că, în ceea ce privește circumstanțele personale, sarcina probei îi revine reclamantului în sensul de a prezenta, în cea mai mare măsură posibilă din punct de vedere practic, elemente și informații care să permită autorităților statului contractant în cauză, precum și Curții, să evalueze riscul pe care îl poate implica expulzarea sa (*supra*, pct. 110). Curtea observă că instanțele ruse au îndeplinit obligațiile care le revin în temeiul Convenției examinând cu atenție și în mod corespunzător existența riscurilor individuale de natură să împiedice extrădarea reclamantilor. Niciunul dintre reclamantii din prezenta cauză nu a demonstrat în fața instanțelor naționale, a Camerei sau a Marii Camere existența unor motive politice sau etnice ascunse care stau la baza urmăririi penale în Republica Kîrgîză sau a unor caracteristici speciale suplimentare care să îi expună unui risc real de a fi supuși relelor tratamente.

137. Deși este posibil să se ridice o problemă în raport cu art. 3 în cauzele care au ca obiect extrădarea și expulzarea și în care s-a demonstrat că persoana în discuție va risca în mod real să fie supusă în țara de destinație unor tratamente contrare art. 3, în lipsa oricărei dovezi privind astfel de motive substanțiale, acest prag nu a fost îndeplinit de reclamantii în prezenta cauză.

138. Marea Cameră ia act de angajamentul statului pârât potrivit căruia, în urma extrădării lor, reclamantii vor beneficia de asigurările date de autoritățile kîrgîze, inclusiv de vizite de supraveghere efectuate de personalul diplomatic rus din Republica Kîrgîză (*supra*, pct. 44 și 88). Totuși, având în vedere constatările de mai sus (*supra*, pct. 137), Curtea nu consideră că este justificat să se pronunțe cu privire la aceste asigurări în cauzele reclamantilor (*supra*, pct. 101).

(e) Concluzie

139. În consecință, nu va fi încălcat art. 3 din Convenție în cazul extrădării reclamantilor din Rusia în Republica Kîrgîză.

II. ART. 39 DIN REGULAMENTUL CURȚII

140. Curtea observă că, în conformitate cu art. 44 § 1 din Convenție, prezenta hotărâre este definitivă. În consecință, încetează măsurile provizorii indicate anterior guvernului rus în temeiul art. 39 din Regulamentul Curții la 16 iunie și 12 octombrie 2015.

PENTRU ACESTE MOTIVE, ÎN UNANIMITATE, CURTEA

1. *Hotărăște* că nu va fi încălcat art. 3 din Convenție în cazul extrădării primului reclamant în Republica Kîrgîză;
2. *Hotărăște* că nu va fi încălcat art. 3 din Convenție în cazul extrădării celui de-al doilea reclamant în Republica Kîrgîză.

Redactată în limbile engleză și franceză, apoi comunicată în scris la 29 aprilie 2022, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Johan Callewaert
Grefier adjunct

Robert Spano
Președinte

R.S.
J.C.